

STUDENI 2011.

11

Marija

ISSN 1331-1476

VJERSKI LIST ZA MARIJINE ŠTOVATELJE

U Mariju se utisnula slika njezina izmučena Sina; no ta je slika kasnije preobražena svjetlom uskrsnuća. Tako je u Marijinu srcu sačuvan misterij Kristova lica, misterij smrti i slave. Od nje možemo uvijek učiti gledati Isusa pogledom ljubavi i vjere, prepoznati u tome ljudskom licu Božje lice. BENEDIKT XVI.

Za novi, bolji svijet

Do koji dan birat ćemo nove predstavnike za koje vjerujemo da će po savjesti voditi naš narod i domovinu te raditi za dobrobit njezinih građana. U ovo predizborno vrijeme čuju se glasovi predvodnika političkih stranaka, koji kritiziraju sadašnju vlast, obećaju brda i doline, izlazak iz krize, boljitak i napredak na mnogim životnim područjima... Bolja, sretnija i sigurnija budućnost, pa i svaki pomak u tom smjeru bili bi dragocjeni, jer za tim žudimo već od uspostave suvremene hrvatske države.

U čovjekovoj naravi je da se trudi kako bi mu bilo dobro i da za boljim teži. Normalno je tako da roditelji rade, kako bi priskrbili sebi i svojoj djeci krov nad glavom i krug svagdanji, da bi imali određenu sigurnost i izvor priboda za život. Međutim, svjedoci smo da je radnih mjesta danas sve manje. To koči mnoge roditelje da velikodušnije darivaju nove živote, a brojne mladiće i djevojke da ulaze u bračnu zajednicu ili se u nju i ne usuđuju stupiti. Bez stana i radnog mjesta teško je živjeti i smjelo kročiti u budućnost. Osim toga, među nama je

sila mladića i djevojaka kojima je prošlo vrijeme za ženidbu i udaju, a 641 tisuća brakova ima samo po jedno dijete. Plodovi su to polustoljetnog življenja u sustavu u kojemu je mjesto nas mislio netko drugi, osiguravao nam radna mjesta i plaće a mi mirno spavali, kao i vodstva nove hrvatske države koje nije posvetilo dovoljno skrbi gospodarstvu i njegovu razvoju. Zato, ni idući izbori sve naše probleme neće lako riješiti. U koštac se s njima moramo uhvatiti svi zajedno.

Na stropu Gospine crkve na Trškom Vrhu prikazana je na jednoj freski Noina lada. Ispod nje su riječi: "Mundi melioris origo", što znači "Početak boljega svijeta". Noina lada zapravo je pralik Majke Isusove, koja u sebi sažimlje ostatak čovjekova iščekivanja spasenja, naučestaj novoga, boljeg svijeta za kojim teži Božje stvorenje. Novi, bolji svijet i život nastaju po Isusu Kristu, koji se rada od Marije Djevice. Kroz Mariju dolazi spasenje, pa je ona znak i zalog boljega i pravednijeg svijeta. S njome i mi možemo graditi novi svijet, bolju i sretniju budućnost, ako, poput nje, budemo otvoreni Bogu i bližnjemu. Ona nam, naime, pomaže bolje upoznamati same sebe i Božji plan s nama, kako bismo mogli pružiti svoj obol za novi, bolji svijet.

UREDNIK

Kongresi u Rimu i u Fatimi

XXIII. Međunarodni mariološko-marijanski kongres održat će se u Rimu na temu *Mariologija polazeći od II. vaticanskog sabora: prihvata, bilanca i perspektive*. Na njemu bi trebala sudjelovati i Hrvatska jezična sekcija Hrvatskoga mariološkog instituta Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (HMI). Otvorenje je predviđeno 5. rujna u crkvi sv. Marije Velike liturgijskim slavljem, a rad na Papinskom sveučilištu Antonianum od 6. do 8. rujna 2012.

Predviđena su i neka liturgijska slavlja marijanskog značaja kao i zaključak kongresa u bazilici sv. Petra 9. rujna. Vijeće Papinske međunarodne marijanske akademije (PAMI) sastalo se 7. listopada na Papinskomu bogoslovnom fakultetu Marianum u Rimu i definiralo nacrt programa s prijedlozima za kongres te ga podastri na odobrenje Papi i razaslalo nacionalnim mariološko-marijanskim društvima da se mogu za kongres pripremiti.

Vodstvu PAMI stigao je službeni zahtjev biskupa Fatime-Leirie iz Portugala da se XXIV. Međunarodni mariološko-marijanski kongres g. 2016. održi u Fatimi u povodu stoljetnice Gospinih ukazanja, što je Akademija i prihvatila. (K. J.)

Hodočasnikov put s vodičem

Pastoralni prijedlog fatimskog svetišta hodočasnica - *Hodočasnikov put* - predložen na početku ove godine, od subote 18. lipnja poprimio je novu živost. Postao je, jednom tjedno, subotom, sastavni dio službenog programa svetišta, a njime ravna jedan od kapelana. Pojedinci i skupine, osobe koje su kanile upoznati poruku i mjesta ukazanja Andela u Fatimi te željele proći taj put pod vodstvom jednog od kapelana, imale su za to prigodu u 10 sati ispred crkve Presv. Trojstva. (WF)

Poljaci i molitva krunice

Najtiražniji katolički tjednik u Poljskoj *Niedziela*, kojemu je sjedište u Czestochowi, objavio je na svojim mrežnim stranicama (www.niedziela.pl) rezultate istraživanja o nazočnosti molitve krunice u svagdanjem životu katolika. Prema njima, 36,11% čitatelja moli krunicu svakog dana, 24,72% moli je često, a 29,16% u posebnim prigodama. Jedino 10% upitanih ne moli krunice. Tko ih je naučio moliti krunicu? Na to pitanje 52,86% odgovorilo je roditelji, 15,42% djedovi i bake, 27,31% svećenici i vjeroučitelji, a 4,41% znanci i prijatelji. (Z)

Maronitski patrijarh u Lurdu

Lurdsko svetište posjetio je 8. rujna maronitski patrijarh B. B. Rai Antiohije i čitavog Istoka. Predsjedao je misnom slavlju u bazilici Gospe od Krunice i posjetio domaće vlasti kojima je govorio o stanju u Libanonu. Sudjelovao je u procesiji sa svijećama koju je organizirala mjesna libanonska zajednica, a sutradan posjetio bolesnike u centru. (Z)

Međunarodno vojno hodočašće

U Berlinu je od 3. do 7. listopada održana 54. konferencija zemalja suorganizatora međunarodnoga vojnog hodočašća u Lurdu, na kojoj su sudjelovali i hrvatski predstavnici. Odlučeno je da će se iduće hodočašće održati od 8. do 15. svibnja 2012. pod geslom *Zdravo Marijo, Gospodin s tobom*, a za logo je usvojen hrvatski prijedlog koji u sebi stilizira upravo krunicu. (IKA)

Jubilej moskovske katedrale

24. i 25. rujna proslavljena je 100. obljetnica moskovske katedrale, posvećene Bezgrešnom začecu Marijinu. Glavno slavlje predvodio je Papin izaslanik kardinal J. Tomko. U povodu te proslave, Benedikt XVI. istaknuo je u svojoj poruci kako je povijest katedrale obilježena patnjom i otkupljenjem, a ruskim vjernicima bila je posebno mjesto marijanske pobožnosti. (IKA-RV)

Hodočašća sve popularnija

Upravitelji europskih svetišta susreli su se 26. rujna u Walsinghamu, jednom od najstarijih engleskih marijanskih svetišta, i do 30. rujna, pod predsjedanjem upravitelja lurdskog svetišta biskupa J. Perriera, raspravljali o *evangelizaciji i pučkoj pobožnosti*. Walsingham ove godine slavi 950. obljetnicu postojanja, a budući da u nj dolaze i anglikanci, na susretu je sudjelovao i biskup L. Urwin, upravitelj anglikanskog svetišta. (Z)

Novo vodstvo Radija Marije

Radio Marija Srbije dobio je novo vodstvo. Ivica Čatić novi je direktor programa, a Ištvan Palatinuš odgovoran je za uredništvo na mađarskom jeziku. Najavljeni su novi suradnici i teme te promjena vremenskih zona u Subotici i Somboru gdje Radio Marija dijeli frekvenciju s radio postajama Srpske Pravoslavne Crkve. (IKA)

Dani marijanske duhovnosti

Misionari monfortanci upriličili su od 3. do 9. listopada u Loretu dane marijanske duhovnosti o iskustvu posvećenja Isusu po Mariji, kako je to predlagao sv. Ljudevit Marija Grignon. Tema *Duhovni bod s Marijom* predložena je na temelju pastoralnih smjernica talijanskih biskupa za desetljeće od g. 2010. do 2020. prikupljenih u dokumentu *Odgajati za dobar život Evanđelja*. Sudionici su 8. listopada u bazilici sv. Kuće obnovili posvetu Isusu po Mariji. (Z)

Sveta ura djece

Tisuće djece okupilo se 7. listopada na slavlje Godišnje svete euharistijske ure za djecu u američkom nacionalnom svetištu Bezgrešnog začeca u Washingtonu kako bi darovali Gospi "zlatnu ružu" i molili pred Presvetim. Predsjedao je nadb. G. Aymond, a izravno je prenosila EWTN i prevodila za zemlje u kojima se govori španjolski. (Z)

Moskovski nadbiskup predvodio

Moskovski nadb. Paolo Pezzi (Ruska Federacija) predsjedao je godišnjem hodočašću 12. i 13. listopada u Fatimi, koje se odvijalo pod geslom "Evo me, Gospodine". U počasnoj knjizi dojmova svetišta napisao je: "S dubokom zahvalnošću dolazim u Fatimu kao hodočasnik - Gospa ljubi Rusiju i ovdje se njoj iznova posvećujemo. Dodi Duše Sveti, dodi po Mariji." (WF)

Put u Kraljevstvo Božje dostupan je ljudima

Osam dana nakon svetkovine Uznesenja na Nebo, liturgija nas poziva častiti bl. Djevicu Mariju pod naslovom "Kraljice". Kristovu Majku promatramo kao onu koju je okrunio njezin Sin, tj. pridruženu njegovu općem kraljevanju, kao što je prikazuju brojni mozaici i slike. I taj spomen ove godine pada u nedjelju te zadobiva veće svjetlo iz Božje riječi i iz slavljenja tjednog Uskrsa. Na osobit način, slika Djevice Marije Kraljice nalazi u znakovitu poturdu u današnjem evanđelju, gdje Isus kaže: "Evo, ima posljednjih koji će biti prvi, ima i prvih koji će biti posljednji" (Lk 13, 30). To je tipičan Kristov izraz, koji evanđelisti donose više puta - također sličnim izričajima - jer očito odražava temu dragu njegovu proročkom propovijedanju. Gospa je savršen primjer takve evanđeoske istine, tj. da Bog ponizuje ohole i moćne ovog svijeta te uzvisuje ponižene (usp. Lk 1, 52).

Mala i jednostavna djevojčica iz Nazareta postala je Kraljica svijeta! To je jedna od divota koje objavljuju srce Božje. Naravno, Marijino kraljevanje potpuno je ovisno o Kristovu. On je Gospodin, kojega je, nakon poniženja smrću na križu, Otac uzvisio iznad svakog stvorenja na nebu, na zemlji i pod zemljom (usp.

Fil 2, 9-11). Po milosnom naumu, Bezgrešna Majka potpuno je pridružena Sinovu otajstvu: njegovu utjelovljenju, njegovu zemaljskom životu, najprije skrovitu u Nazaretu a zatim očitovanu u mesijanskoj službi; njegovoj muc i smrti; i na kraju slavi uskrsnuća i uzašašća na nebo. Majka je dijelila sa Sinom ne samo ljudske vidove tog otajstva, nego, po djelovanju Duba Svetog u njoj, također duboku namisao, Božju volju, tako da je cijeli njezin život, siromašan i ponizan, uzdignut, preoblikovan, proslavljen prolazeći kroz "uska vrata" koja su sam Isus (usp. Lk 13, 24). Da, Marija je prva koja je prošla "putom" koji je otvorio Krist za ulazak u kraljevstvo Božje, putom koji je dostupan poniznima, onima koji se uzdaju u Božju riječ i nju se trude provoditi u djelo.

U povijesti gradova i narodâ evangeliziranih kršćanskom porukom postoje bezbrojna svjedočanstva javnog čašćenja kraljevanja Djevice Marije, u nekim slučajevima čak na institucionalnoj razini. Ali danas želimo prije svega obnoviti, kao sinovi Crkve, svoju pobožnost prema onoj koju nam je Isus ostavio kao Majku i Kraljicu. Njezinu zagovoru povjeravamo svagdanju molitvu za mir, osobito tamo gdje hara apsurdna logika nasilja, kako bi se svi ljudi uvjerali da na ovome svijetu moramo jedni druge pomagati kao braća kako bismo izgrađivali civilizaciju ljubavi. Maria, Regina pacis, ora pro nobis! (Iz nagovora uz molitvu Anđeo Gospodnji u nedjelju 22. kolovoza 2010.)

BENEDIKT XVI.

Pohodi me!

Pohodi me!

Moje su kosti izbrojene u trpljenju.

Pohodi i sve moje supatnike, djecu izabranu.

Poškropi nas iz izvora Tvojih

Lurda, Banneuxa, Bistrice, Sinja,

I daj olakšanje tvrdim krevetima

Izmučenim srcima

Šutljivim usnama.

Daj nas obaspi milostima za mukotrni život

Da osjetimo vrijednost trpljenja u Tvome krilu

DOBRA MAJKO OD ZDRAVLJA!

Mira PREISLER (†1982.)

Marija njegovateljica

Dok smo u listopadu razmišljali o ulozi Marije kao oružarice Božje vojske, doživljavali smo kako se svakim zrcnem krunice punimo milošću koje je i ona bila puna. Upijajući spoznaj u svetih otajstava Kristovih o kojima je neprestano razmatrala i kojih je dionik bila, osjećali smo božansku puninu od koje je ona živjela. Otajstvima krunice Marija nas je uvela u jednu drugu vrstu duhovnog boja u kojem ne ispaljujemo jedni prema drugima ubojite projekte i otrovne strijele grijeha, zla i mržnje, nego ih obasipljemo dobrotom i razumijevanjem. Zrnca krunice postaju ljekoviti naboj kojim osvajamo grešnike za obraćenje, oholice za milost, bezakonike za pravednost Božju. Gospodin nam je podario to ubojito oružje kojim nas štiti od smrtnoga duhovnog neprijatelja. Pa i kad se njime služimo za napad, njihov učinak nije razarajući nego izgrađujući.

POD KIRURŠKIM NOŽEM

Međutim, činjenica je kako se ne uspije svaki čovjek sačuvati neozlijeđenim od navala zla i grijeha, nego, koketirajući s njima, padne u postavljenu zamku postajući žrtva nametnutoga duhovnog rata. Pavši u zamku Zloga, upao je kao kad vojnik padne ranjen na bojišnici ili kad nezaštićen čovjek upadne među okrutne razbojnice koji ga opljačkaju i istuku. Takav je svaki čovjek, od

Adama do naših dana izložen zamkama i podložen ranama. Prepun je duhovnih oboljenja i zaraza koje su ga zahvatile zbog oholosti i neposluha. A jer su mu bili ugroženi vitalni organi, te je život bio u pitanju, bio mu je neophodan kirurški zahvat kojim je trebalo odstraniti nakupine štetnog tkiva i sanirati posljedice ranjavanja. Stanje je bilo takvo da se nije bilo tko smio upustiti u takav zahvat, nego samo iskusni kirurg koji je znao što je u čovjeku, te je mogao iznimnom preciznošću izvršiti zahvat spašavajući ga, odstranjujući pri tom sve štetne sastojke. Privevši kraju operaciju, brižno je zašio otvorene rane i povio ih čistim sterilnim povojem pripremišivši ih tako za proces konačnog iscjeljenja. No time nije okončan postupak cjelovita oporavka. Bolesniku je potrebno mnogo više od samoga kirurškog zahvata, jer nakon njega slijedi oporavak. To je znao i onaj koji je poslao svoga Sina da svojom riječju i djelom zahvati u bolesno tkivo čovječanstva i da ga dovede na put ozdravljenja. Ali nakon zahvata bolesnik je još uvijek iscrpljen i potrebna mu je dužna njega kako bi se potpuno pridigao i vratio svojim životnim dužnostima. Zato nam je sam Bog ostavio nebesku Majku Mariju kao vještu i osposobljenu njegovateljicu. Potpunom vjernošću njegovoj riječi stekla je potrebne medicinske spoznaje, a bezuvjetnim poslušom primila je zadaću službenice koja u njegovo ime posluhuje ljudskom rodu. Ona sva čista i bez ljage stekla je najbolji uvid u ljudsko stanje, a onaj nebeski Kirurg dao joj je uvid u opseg zahvata. Na taj način osposobljena jedina je zavrijedila biti čovjekova njegovateljica. U njoj je na savršen način

spojeno njegovateljsko umijeća i majčinska brižna ruka koja najbrže i najpouzdanije pridiže bolesnika. Osim toga njezina je prisutnost dodatno jamstvo i po tome što ona ima najlakši i izravan pristup do Liječnika koji je izvršio operaciju, tako da liječnik ljudskoga roda nije mogao pronaći bolje njegovateljice od nje koja trajno bdije uz naše uzglavlje.

MAJKA NAŠEG ZDRAVLJA

Kao što Marija čvrsto privija svoga Sina na grudi, tako povija i naše rane, to jest stavlja njega kao melem na njih. Ona ne zna drugi ni bolji lijek od njege, koji je pravi Lijek i Liječnik za sve ljudske boli i rane. Slušajući Mariju, nećemo ni odlutati niti se odvojiti od Isusa. Prihvaćajući skrb koju nam pruža nećemo tražiti drugi lijek, ni bolje njege od one kojom nas krijepi ona koja je milosti puna. Zato je častimo kao Gospu od Zdravlja, jer ona kao Majka najbolje skrbi za zdravlje svoje djece kojim nas je Gospodin podario. Ona je moćna njegovateljica koja vodi računa o našem cjelo-

vitu zdravlju, te dok liječi dušu, ne zaboravlja tijelo i dok ublažuje tjelesne boli, pomaže nam očistiti dušu od zaraže grijeha. Štoviše, ona je Majka njegovateljica, jer nitko ne može bolje njegovati djecu od Majke, te se tako u njoj spojila najbolja njegovateljska vještina s majčinskom ljubavlju. Kao vjerna službenica Božja vida naše rane na cjelovit način, te nam daje točnu i Božjom dijagnozom propisanu terapiju. Prihvatimo stoga s pouzdanjem njezinu skrb koja je do savršenstva stručna, a opet potpuno majčinski brižna i nježna. Dok joj hrlimo i utječemo joj se, ne smetimo s uma da nam je njezina majčinska prisutnost i primjer najbolji lijek i njega za sve naše boli i rane. Dopustimo Majci, toj brižnoj njegovateljici, da nas dotakne beskrajnom nježnošću kojom nam pruža obilje Božjeg dara. Ona koja je od začeca bila milosti puna, a od malena u Hramu prikazana, zna najbolje od svih ljudi ispuniti tu zadaću. Po prisutnosti Krista Gospodina u njezinu bezgrešnom biću, prisutno je zdravlje koje je ona rodila svijetu, čime je postala *origo mundi melioris* - početak boljeg svijeta. A u duhu ovog blagdana može se reći: početak zdravijega svijeta. Učinjena prečistom posudom u kojoj prebiva sam Bog, izvlači iz svoga srca za nas najspasonosniji lijek. Dajući od svoga obilja, ne može nam dati drugo nego iskonsku čistu njegu, jer ona nije bila nikakvim grijehom zahvaćena. Sve što nam ponudi iz dubina svoga bića, božanski je provjereno i jedino sposobno ljudski život voditi potpunom oporavku i iscjeljenju. Prepustimo se njezinoj skrbi, te, potpuno ozdravljeni, širimmo oko sebe zdravlje milosnog života.

Ivan BODROŽIĆ

“Emancipacija” štovanja svetaca

“Počinje život sv. Ane, Majkine majke!” Tako je navješćivao čitač u bračkom Gospinu prasetištu u Donjem Humcu, koje se s vremenom pretvorilo u proštenšte sv. Ane. Iz rodni mi 15-ak km udaljenih Pražnica hodočastili su nekoć vjernici, osobito pobožne žene, nerijetko i bose, preporučujući i Gospi i sv. Ani svoju djecu, i onu koju su nosile pod srcem, a posebno onu koju su vruće željele - zanijeti.

UVIJEK ISTO...

Pjevaio je životopisac da čuju svi. Iz godine u godinu ista “štenja”, najčešće i isti pjevač, pa se današnji tv-gledatelj, kojemu su prsti srasli s daljinskim upravljačem za mijenjanje programa, sa žaljenjem čudi kako su ti ljudi mogli tako pomno iznova slušati taj isti “sveti propagandni program”, ali i ne primjećuje da njemu nameću svoje propagandne poruke, zatupljujući iste i po nekoliko puta dnevno, različiti mešetari, tobože vrlo zabrinuti za naše potrebe, od onih za “odgoj” djece: “Našom kremom riješit ćete sve probleme vašeg djeteta u pubertetu!” (sic!), preko vođenja obiteljskog gospodarstva: “Bankarite s nama, jer ste nam vi na prvom mjestu!” (dakako!), do samoga ovozemaljskog kraja: “Vaše je samo da umrete, ostalo je naša briga!” Danas ima toliko pojedinosti i oblika

ponašanja koji razotkrivaju da se baš i nismo odmaknuli od “mračnoga srednjeg vijeka”, kako obično mislimo. Istina, u jednom od tih životâ svetaca čitamo da sv. Nikola već od rođenja “nije htio sisati srijedom i petkom” održavajući strogi post. U “Cvjetićima” imamo kako su sv. Antu slušale ribe, Svetoostajstvu se poklonila mazga, a prepričava se i onaj propovjednički “gaf” da je sv. Ana kao uzorna majka svoju kćerkicu Mariju, čim je progovorila, naučila izgovarati lijepi kršćanski pozdrav: Hvaljen Isus i Marija! Moglo bi se ispuniti biblioteku sličnim zapisima. Prosječan “moderni” čovjek narugat će se toj “lakovjernosti”, ali u isto vrijeme iz dana u dan sam satima guta tv-sapunice u kojima će glavni akter na kraju, možda, “otkriti da je otac samome sebi”, bogatuni su na intenzivnoj njezi

u privatnim elitnim klinikama izloženi nezamislivim smrtonosnim napadima, a u filmovima beskrajnih nastavaka Rambo, s tek pokojom ogrebotinom, pokosi čitav bataljun. A da je sv. Ana bila uzorna majka, doista "nema greške", vidljivo je u njezinu "pismu i rukopisu" - u njezinoj kćerki Mariji!

NEZAMIJEĆENA NAIVNOST

Današnji čovjek nadmoćno se osmjehuje srednjovjekovnoj naivnosti kad su ljudi kupovali od križara, vojnika koji su išli oslobađati sveta mjesta u Isusovoj domovini, tko zna čije i od čega, kosti kao relikvije svetaca, ljubili "pero sv. Mihovila", u procesiji nosili relikvijar s komadićkom "od Gospine haljine"... Međutim, taj isti "moderni" čovjek vjeruje, naivno i glupo, svemu što pročita u "24 sata" ili u "Da Vincijevu kodu", a ako ima novaca, spreman je, na aukciji, izdvojiti milijunske svote za grudnjak Marilyn Monroe ili za podvezicu Brigitte Bardot.

Treba li se čuditi, zgražati ili diviti pravoj pustolovnoj akciji u kojoj su mornari iz Barija, predvođeni dvojicom svećenika, pod kraj 11. st. iz Mire ukrali posmrtnu ostatku sv. Nikole?! I da je tu "svetu krađu" proslavio čitav grad Bari na čelu sa svojim biskupom, da je u svega dvije godine Svecu sagrađena bazilika u čast i da je sam papa Urban II. svojim rukama urnu s relikvijama postavio u oltar?! Čini se da su u toj krađi oni iz Barija samo preduhitрили Mlečane, saznajući da se oni na to spremaju. Uostalom, upravo su ti slično oplijenili grob sv. Ivana Povaljskog (Povlja na Braču), benediktinskog monaha i opata kojega je narod proglasio i štovao kao sveca, te njegove kosti

prenijeli u Veneciju. Naravno da je, uz pobožnost, tu bilo i - možda i puno više - interesa da se doprinese prestižu svoga grada.

GOTOVO BEZ ODMAKA

Lako je sve proglasiti mračnom srednjovjekovnom zatucanošću i vjerskim fanatizmom, ali nisu li "suvremeni i demokratski" narodi kolonizatori, iznad svih Englezi koji nama i svima hoće "soliti pamet" i krojiti mjerila, pokrali "pola svijeta" pa se sada po svojim muzejima kite tuđim, i to otetim, "perjem"?! A što se tiče tih "morbidnih poželjenja tuđih kostiju": u srednjem vijeku iz grobova su krali svece, a u naše vrijeme - Charlesa Chaplina i Elvisa Presleya! U čemu je razlika? I koji su kradljivci morbidijski i - mračniji?

Možemo se mi čuditi srednjovjekovnim bičevateljima, koji su se za pokoru do krvi bičevali, ili Filipincima koji se u Velikom tjednu daju razapeti na križ i drugim oblicima upadanja u vjerski zanos. Međutim, gdje svrstati suvremenu bolest tetoviranja po čitavu tijelu, imitiranja sotone, provokativno mahanje zastavom "gej-ponosa" ili kad pred nekom rok-zvijezdom deseci i stotine djevojaka obeznanjene histerično padaju u trans?!

Po čemu je to štovanje svetaca, ponekad s pomanjkanjem ukusa i mjere, reakcionaran, zatucan i preživio oblik ponašanja, a pravo "obožavanje" različitih, športskih, estradnih i drugih "zvijezda" suvremeno?! Po čemu je nazadno slaviti Gospu (Madonu) Mariju, a mahnitati nad mahnitantijima Madone biti "in", u trendu ili je, kako to hrvatski lijepo zvuči - "guba"?!

NAMA ZA POKUDU

Prijašnjim vremenima za obranu a našem za pokudu, možemo reći: pobožni su kršćani doista nekoć bili skloni hagiolatriju (štovanje svetaca) i hagiografiju (opisivanje svetaca) pretvarati u idolatriju, u svojevrсна božanstva, posebno Gospu i najpopularnije svece, ali su pritom barem ostajali "u obitelji", tj. obožavali su one koji su doista najbliže Bogu. Danas ljudi, pa i kršćani, ne samo da promiču kult prema ljudima "estrade", pretvaraju u idole pjevače, glumce, športaše i političare, nego s nepodnošljivom lakoćom, za redovitu dnevnu uporabu, "obožavaju" neki film, knjigu ili čak - najobičniji sladoled!

S koliko razloga Isus danas može ponoviti: "Naraštaj ovaj naraštaj je opak. Traži znak..." (Lk 11, 29)? Nekad su hagiografi i pobožni vjernici stvarnim čudotvorcima samo nadodavali čudesa, ponekad i bizarna. Ili bi u pretjerivanju pobrkali uloge: "Srce Isusovo, moli sv. Antu da mi pomogne!" A danas? Koliko je "kršćana" što se mole samo slučajno i na misu idu "svake prijestupne", ali su im usta puna različitih "iscjelitelja", "čudotvoraca" unutar i izvan kršćanstva? Ima ih koji voze desetke kilometara i preljeću tisuće milja da bi došli do njih, a Isusa u zajednici okupljnoj oko oltara, u svetohraništu, ni u vlastitu srcu ne nalaze!

"Naraštaj ovaj znak traži... ali mu se znak neće dati..." (Lk 11, 29), kaže Isus. A Pavao ponavlja: "Jer i Židovi znake ištu i Grci mudrost traže, a mi propovijedamo Krista rassetoga: Židovima sablazan, poganima ludost, pozvanima pak - i Židovima i Grcima - Krista, Božju snagu i Božju mudrost" (1 Kor 1,23-24).

Stanko JERČIĆ

Kraljice obitelji

Sumnjičav prema vrijednosti društvene aktivnosti kraljica našeg vremena i prema djelovanju informativnih medija na njihovo vladanje treba se obratiti prošlost koja pozna mnoge kraljevske svetosti. Iz njih crpemo i dostojanstvo, ugled naziva i zaziva kraljice, ne samo majke obitelji. Što poučeni sveticama povijesti možemo očekivati i primiti od Kraljice obitelji? To je otvaranje mreže bačene preko cijelog svijeta kojom se obitelji oplemenjuju i međusobno potpomažu, uzdižu, bodre i vode spasenju i svetosti.

Miljenko MAJETIĆ

I mi u politici

Slušamo i čitamo o izborima koji se trebaju održati početkom prosinca ove godine u našoj domovini. Već je započela predizborna promidžba, a nameće se i pitanje kome dati svoje povjerenje i da li uopće na izbore izići. Nismo, naime, zadovoljni ni s jednim koji su bili dosad na vlasti, pa bismo se rado povukli. Zavaravamo sami sebe računajući da će naše poteškoće riješiti netko drugi... Bitku gube generali koji se povlače.

Od povlačenja nam nema koristi, jedino pomažemo protivnika. Mnogo možemo učiniti mi sami, a da toga ni svjesni nismo. Ni toliko drugi toga nisu bili svjesni... Evo što je o tome rekao o. Joseph Kantenich 1. studenoga 1953. u USA, gdje je neko vrijeme živio:

"Naši političari zaboravili su jedno, naime, da su Bog i Đavao velesile, koje odlučuju o svjetskoj povijesti. A mi u pozadini? Ne sjedimo, doduše, u saboru, nismo prisutni na pregovorima u Washingtonu ili negdje inače, a ipak sudjelujemo u svjetskoj politici. Igramo veoma veliku ulogu. Kako? Mi smo suigrači. U kojem obliku igramo? Što mislimo time?

"Kuglicama." "Zrncima" krunice... Zar nemam ipak pravo, ako kažem, da je krunica molitva velikih duhova? Mali duhovi to ne shvaćaju.

Kad god molimo krunicu, svaki put stavljamo zid oko našega svetišta i nudimo se Majci Božjoj kao oruđe. Evo me! Tebi darujem svoje srce. Ono treba pripadati tebi. Borit ću se kako bi ti, Spasitelj i vječni Bog Otac

trijumfirali nad Đavлом i cijelim đavolskim kraljevstvom."

O. J. Kantenich rođen je 18. studenoga 1885. u Gymnichu kraj Kölna u Njemačkoj. Za svećenika je zaređen g. 1910., a od g. 1941. do 1945. bio je u zatočeništvu u Koblenzu i Dachau nakon što ga je zarobio Gestapo. Od g. 1948. do 1951. putuje svijetom, a od g. 1952. do 1965. vodi duhovnu skrb o Nijemcima u Milwaukeeju (USA). Preminuo je svetom smrću 15. rujna 1968. u crkvi u Schönstattu, u Njemačkoj, gdje je i pokopan. Posebno je ljubio Gospu. Utemeljio je g. 1914. marijanski Schönstattski pokret, koji se raširio po svim kontinentima, pa i među Hrvatima, a zahvatio je brojne svećenike, redovnike i vjernike laike.

Pere MARIN

Pashazije Radbert o Gospi

Kad je riječ o teološkim postavkama srednjovjekovnih pisaca, treba imati na umu društvene i vjerske okolnosti kao i mentalitet onog vremena. Prirodne znanosti i tehnička dostignuća nisu bili razvijeni, da bi mogli utjecati na bogoslovska razmišljanja i zaključke. To vrijedi za bogoslovce i crkvene pisce pred kraj prvog tisućljeća pa i za *Pashazija Radberta*, kojega ovdje želim predstaviti. Ono što je važno za toga francuskoga benediktinskog opata jest činjenica da je svoja razmišljanja o osobi i ulozi bl. Djevice Marije u povijesti spasenja uvijek počinjao od Krista Gospodina. Otajstvo spasenja koje je on izveo, osvjetljuje i Marijin doprinos u tom djelu koje je Bog predvidio i ostvario. No podimo redom.

Pashazije je rođen oko g. 790. u mjestu Soissons, u sjevernoj Francuskoj. Kao siročić odgojen je kod redovnica i kasnije povjeren benediktincima u samostanu Corbie, gdje je postao članom njihove redovničke zajednice. Po pozantomu djelu o otajstvu euharistije, u kojemu zastupa jednakost Kristova tijela rođena od Djevice i posvećena na oltaru, izazvao je veliku polemiku, što ga je dovelo do toga da je napustio opatsku službu i povukao se u osamu. Pred kraj života došao je ponovno u zavičajni samostan Corbie

gdje je g. 865. i preminuo. Njegov svećaki spomen slavi se 26. travnja.

O MARIJI POČEVŠI OD KRISTA

Kao rijetko koji auktor onog vremena, Pashazije je ostavio vrijedne prouke o Majci Gospodinovoj. Od izrazito marijanskih spisa treba spomenuti njegovo djelo o Rođenju svete Marije, spis koji je dugo smatran djelom našega sv. Jeronima (+420.). Nije se čuditi da su mnoga djela iz onoga vremena rado pripisivana jednomu od velikih crkvenih pisaca kako bi im pripravili veći auktoritet i raširenost. Njegovo pismo "Razmišljaj o meni", koje je predaja jednako tako pripisivala sv. Jeronimu, imalo je golem utjecaj na kasniji

razvoj o tajni svršetka Marijina zemaljskog života.

U svojim spisima Pashazije je nastojao uskladiti bogoslovsko razmišljanje s izrazima pučke pobožnosti prema Majci Isusovoj. Divno svjedočanstvo o tome pruža izvod iz spomenutog djelca koje je upravljeno benediktinkama u prigodi spomendana Uznesenja Marijina:

“Ljubite, dakle, Majku Gospodinovu, jer vam je rodila besmrtnoga Zaručnika, tako mu je ona sama sestra kao što ste i vi, budući da je vršila volju Očevu da bi postala majkom (Isusovom). Marija vam je sestra ne po tijelu, nego po duhu, da se naglasi jedinstvo Crkve i da se razumije družba utemeljena na tijelu Kristovu.”

O MARIJINU DJEVIČANSTVU

U duhu srednjovjekovne misli, Pashazije je sastavio i svoju prouku o Marijiniu djevičanstvu. Ta tema bila je u središtu bogoslovskog razmišljenja u IX. st. i posjedovala ne samo teoretsko nego i praktično zančenje za vjeru Crkve. U preveliku naglasku na Marijino djevičanstvo stavljalo se u sjenu Kristovo čovještvo, njegova ljudska narav. Zbog toga je za Pashazija bilo veoma važno naglasiti stvarno rođenje Isusovo po zakonima ljudske naravi. Da nije bilo naravno rođenje, ni Krist ne bi bio pravi čovjek i, dosljedno, ni Marija ne bi bila prava majka.

Iako se radi o stvarnom rođenju, naš auktor tvrdi da se ono dogodilo na čudesan način. U Kristovu djevičanskom začecu i njegovu čudesnom rođenju na djelu su Bog i njegov stvarlački Duh, a ne čovjek. Tako je i Marijino djevičanstvo u svjetlu i u

službi Kristova djela otkupljenja koje je izveo Bog po zakonima milosti, a ne čovjek po zakonima ljudske naravi. Krist je rođen na izvanredan i nadnaravan način.

O UZNESENJU DJEVICE MARIJE

U spomenutoj poslanici “Razmišljaj o meni” Pashazije tvrdi da spomendan Uznesenja Marijina svjedoči da se ona “iselila iz tijela, da je uznesna na nebo. Nije nam poznato što je bilo s njezinim tijelom, je li uskrsnulo ili nije. Zna se da je njezin grob u Jeruzalemu ostao prazan. No, gdje se nalazi njezino tijelo, nije nam poznato.”

I u tom slučaju Pashazije se radije poziva na Božje svemogućstvo, negoli na ljudsko proizvoljno razmišljanje koje pokušava dokazati ono za što nema dokaza. Iako je kraj Marijina života oviđen tajnom, o toj svetkovini Pashazije zanosno piše:

“Danas je slavna i vazda Djevica Marija uzašla na nebo. Pozivam vas, radujte se, jer je ona uzvišena, reklo bi se na neizreciv način, zauvijek kraljuje s Kristom. Danas je kraljica svijeta uzeta sa zemlje iz grešnoga svijeta. Ponavljam: radujte se, sigurna zbog svoje neraspadljive slave dospjela je u kraljevske dvore.”

Kao što je već spomenuto, za Pashazija veličina Majke Gospodnove dolazi od Boga i u njemu nalazi svoj smisao. U tom smislu treba shvatiti i pobožnost koja se njoj iskazuje. Majka Gospodinova dostojna je časti i pobožnosti zbog milosti koju je primila, jer se čast i slava njoj upravljani odnose na hvalu i slavu Krista Spasitelja.

dar-ko

Ruka traži svjetlost

Povjest svakog pjesnika jest niz zanimljivosti koje se ne susreću svaki dan. Moja je povjest bogatstvo promjena, koje počinja već u prvim danima mog života.

Promijenio sam šest dojlja, šest gimnazija i još više zanimanja. Imao sam čast ugledati svjetlo u pjesničkom kraljiku Herceg - Novoga, u Boki Kotorskoj, 1909. godine. Pučku školu i četiri razreda gimnazije u Dubrovniku, šesti i sedmi u Kotoru, gdje sam proveo najurednije dačke dane... (Djevičanske breze, *Moja pjesnička ispovjed*, 1945, 275). Tako započinje kratka autobiografija *Jeronima Kornera*, istaknutoga hrvatskog pjesnika prve polovice 20. stoljeća. Ove godine navršilo se 35. godina od njegove smrti. Nakon mature u Velikom Bečkereku, upisao je g. 1927. studij filozofije u Krakowu, ali se nakon dvije godine vraća u Zagreb zbog bolesti. Studij nastavlja na zagrebačkom Filozofskom fakultetu. Osjetivši Božji poziv, odlučuje se za svećeništvo i prelazi na Katolički bogoslovni fakultet gdje je i diplomirao te g. 1938. slavio Mladu misu. Uskoro dovršava i studij filozofije pa neko vrijeme radi kao gimnazijski profesor u Zagrebu - *zavičaju svoje duše*.

Jeronim je unuk mletačkog ratnika generala Cornera o kojem i Kačić pjeva u svojoj pjesmarici jer je g. 1687. oslobodio Boku od Turaka, a onda se nastanio u Herceg Novom gdje je oženio kćerku nekog age. Unuk je sanjao o glumačkoj karijeri i samostanskom

životu, o vječitom putovanju, ali i o boravku u nekom idiličnu predjelu gdje bi bilo vječito proljeće.

KNJIŽEVNI I DUHOVNI RAST

Naslijedivši očev pjesnički dar, Jeronim se zarana prihvatio pera pa mu je prva pjesma objavljena g. 1925. u *Mladosti*, a već iduće godine ponajbolji hrvatski književni kritičar Antun Barac, dodjeljuje njegovoj pjesmi prvenstvo i time otvara lirski put tomu vječnom sanjaru *neke tajanstvene atmosfere*. Kornerov književni rad i književni utjecaj najviše dolaze do izražaja tridesetih godina. Po završetku II. svjetskog rata napušta Hrvatsku. Suraduje u *Hrvatskoj prosvjeti*, *Hrvatskom Kolu*, *Hrvatskoj Reviji* i u mnogim drugim listovima.

Bio je plodan pjesnik. Pjesme su mu romantično intonirane, a pjesnički opus čini nekoliko zbirka pjesama, *Blistavi rub* (Zagreb, 1932.), *Ljubav neba* (Zagreb, 1935.), *Ljeto i vječnost* (Zagreb, 1938.), *Obasjane staze* (Zagreb, 1941.), *Djevičanske breze* (SHP, knj. 26, Zagreb, 1945.), *Nebo s trideset zvijezda* (Maribor, 1975.), *Pjesme duhovnika* (ur. Donat, Zagreb, 1998.), *Karmelu u Brezovici* (Brezovica, 1999.).

UMRIJET ĆU JEDNE NOĆI ZA TOBOM MADONO!

Ljubav prema Mariji iskazao je J. Korner već g. 1935. zbirkom pjesama *Ljubav neba*. U četvrtom odjeljku "Majka Marija" uvrštava šest pjesama, *Molitva dobrog pastira*, *Angelus*, *Legenda o slikaru koji je slikao oči Madone*, *O smrti i uznesenju Majke Marije*, *Legenda o mirisu cvijeća* i *Ona*, od kojih su posljednje tri u prozi.

Suglasje dviju ljepota, ovozemaljske i nadnaravne, pejzažne i djevičanske, krasi pjesnikove romantične stihove gotovo uvijek kad je Blažena posrijedi: *Svirat ću nježno kao da čujem korake Tvoje bestjelesne, blage o ljubavi smjernoj jednog pastira, što pjeva pjesme Gospoje drage.*

Što hvali Gospu u sumračje tibo i Angelus moli na rosnoj travi, a dolje u dolu duboko, duboko, muklo se zvonce ovaca javi...
(Molitva dobrog pastira)

Idiličan krajolik, djetinjstvo, mladenački duhovni zanos i potpuno predanje Gospi, karakteristične su smjernice i motivi većine Jeronimovih pjesama:

*Umrijet ću jedne noći
za tobom Madono!
Tad će pjesme zrikavaca
biti moje posmrtno zvano.
Jer mojom se dušom
ljeska more ljubavi,
i ono će jednog časa
kad se burno zatalasa,
da ugasi sjaj mojih zjena.
Umrijet ću, umrijet
od čežnje, Madono,
Ti najsvetija
od žena... (Najsvetija od žena)*

Koliko je pozornosti i pjesničkog nadahnuća povezano s likom Blažene,

svjedoče i mnoge pjesme u zbirci *U bramu cistercija* (Zagreb, 1938; u podnaslovu "Liturgija uznesenja Marijina") koje govore o liturgiji Marijina Uznesenja kako se ona odvija u koru Cistercija, u hramu drevnoga cistercitskog samostana u Stični pokraj Ljubljane, osnovana prije više od 870 godina. Pjesnik te stihove piše kao *prinos iskrenom nastojanju za povratak Cistercita u našu sredinu...* Čak i u svoju najsvjetovnijiu zbirku *Ljeto i vječnost* (Zagreb, 1935), Korner među motive mjeseca, žita, starih mlinova, žetve, sutona, šarenih polja, putovanja, zvjezdanih noći, trešanja mjesечеva odraza, majke i švelje uvrštava i nekoliko pjesama posvećenih slavi Majke Marije, napose Majke Božje Bistričke: *Nek Ti je slava, Marijo sveta, Kraljice moćna kršćana sviju, Kraljice sjajnih nebeskih četa, Iz Tvoji' se ruku radosti liju.*

(Himan Majci Božjoj Bistričkoj)
Marijanske pjesme kriju se gotovo u svim Kornerovim pjesničkim zbirkama.

Njegova očaranost Marijinim likom izbija iz svakoga pojedinog stiha i svake strofe: *I kličem sretan sa svemirom cijelim:*

*„Kraljice sveta, radosti sjajna,
ovij nas plaštem plavetnim, bijelim,
da ljubav naša ostane trajna!...”*

(Zdravo Marijo)

Pjesnik mistične i duboko intimne poezije psihički potpuno shrvan umire g. 1976. u talijanskoj Volterri kraj Pise. *Ne opraštam se od stihova. Stib je za mene uvijek žara, kao lice staroga monaha, koji od nas zabtijeva samozataju: da s malo riječi puno kažemo.* (J. Korner)

Darijo MARKOVIĆ

Vrata smrti

Ako bismo odabrali koje likovno djelo kao dokaz da je njime započela pomirba između sakralne i profane suvremene umjetnosti, zasigurno bismo se mogli odlučiti za vratnice bazilike sv. Petra u Vatikanu nazvane *Vrata smrti* (1961.-1964.). Iako je između sakralne i profane umjetnosti nastao raskorak u likovnom izražaju u ostvarivanju nove umjetničke prakse, ne bismo mogli tvrditi da su se "sacrum" i "profanum" u umjetnosti posvadili, pa razišli.

OD NAJAVE DO OSTVARENJA

Obnovu sakralne umjetnosti najavio je papa bl. Ivan XXIII. (1958.-1963.) kad je g. 1961. imenovao vijeće za nove vratnice bazilike sv. Petra u Vatikanu. Tada ni papa nije slutio da je najavio aggrornamento (posuvremljenje) kršćanske umjetnosti. Kako je najavio, tim je činom pokazao da Crkva nije muzej koji treba čuvati, nego vrt koji treba obrađivati. Od 76 pozvanih umjetnika izabran je talijanski kipar Giacomo Manzù (1908.-1991.), a kao ikonografski savjetnik odabran je msgr. Giuseppe de Luca. Između kipara i savjetnika odmah je nastala žučna rasprava. U početku je bilo teško pomiriti suvremenu umjetničku formu s tradicionalnom kršćanskom ikonografijom. Iako je Manzù, kao religiozni ateist, kako je sebe nazivao, već za vrijeme izrade pojedinih skica, pokazivao neslaganje s liturgijsko-umjetničkim vijećem, De Luca ga je uspio primiriti u ostvarenju umjet-

ničke ideje. Na povike da ne može vjerovati papi koji je zatvoren u vatican-skim zidinama, De Luca se usprotivio da Crkva neće dopustiti da "lenzuoli" (plah-te) vise na vratnicama vaticanske bazilike. Na kraju su se Manzù i De Luca "umjetnički" i "teološki" pomirili i uskladili mišljenja. Prije negoli je umro (1962.), De Luca je učinio sve predradnje da se brončane vratnice postave. U međuvremenu je umro i Dobri Papa (1963.), a njega je naslijedio Pavao VI. (1963.-1978).

SKROMAN POČETAK

Da je sakralna umjetnost tek počela prihvaćati suvremena likovna dostignuća, svjedoči i skromni blagoslov *Vrata smrti*. U predvečerje 28. lipnja 1964., naime, dok je autor čekao pred

ulazom, iz vatikanske bazilike je, u skromnoj pratnji, naišao Pavao VI. i nad vratnicama samo načinio znak križa, govoreći: "Neka ih Bog blagoslovi!" Iako je rođenje suvremene sakralne umjetnosti najvaljeno skromno, novorođenče je ubrzo postalo kršteni član Katoličke crkve. Godinu kasnije, 8. prosinca 1965., završio je II. vatikanski sabor. Novi papa izišao je iz vatikanskih zidina i postao Papa hodočasnik. Prikupio je mnoštvo umjetničkih darova tako da je g. 1973. u vatikanskim muzejima otvorio zbirku moderne religiozne umjetnosti (Collezione d'arte religiosa moderna) i pozvao umjetnike na pomirenje. Za proglašenja blaženim Beata Angelica godine 1984., nasljednik Pavla VI. papa bl. Ivan Pavao II. (1978.-2005.) pozvao je umjetnike na suradnju. Tako je Crkva sakralnu umjetnost otvorila dostignućima suvremenih likovnih zasada.

SUVREMENO I KRŠĆANSKO

Vrata smrti su dvokrilna, visoka 770 cm, a široka 365 cm. Na njima je deset prizora, dva velika i osam manjih, po pet na svakoj strani. Pet prizora prisilne, a pet naravne smrti; četiri svjedoka smrti na velikim i četiri na malim prizorima; dva velika i harmonična prizora, a osam manjih i kontrastnih.

Na gornjem dijelu dva su prizora: na desnoj vratnici - Smrt Isusova, a na lijevoj - Smrt Gospina. Ispod tih prizora, koje dijele simboli Euharistije, u donjem dijelu postavljeno je osam manjih reljefa, na kojima je uprizorena kršćanska simbolika smrti. Na lijevoj vratnici četiri su prizora: Smrt Abela Pravednoga, Smrt Josipa Pravednoga (msgr. Giuseppe de

Luca), Smrt sv. Petra i Smrt Dobroga Pape (papa Ivan XXIII.). Na desnoj vratnici četiri su prizora: Smrt Stjepana Prvomučenika, Smrt Pravednikova (papa Grgur VII. u liku kardinala bl. Alojzija Stepinca), Smrt u Svemiru i Smrt majke. Spomenimo da je De Luca imao najviše poteškoća s umjetnikom oko Gospine smrti. Gospa je na reljefu, dijagonalno, postavljena nasuprot dvojici svjedoka. U donjem desnom kutu prikazana je u položaju kako se, umirući, pridžbe prema dvojici anđela u gornjem lijevom kutu. Obučena u jednostavnu haljinu, čini se kao da, presavijena u tijelu, sjedi na nekakvu podmetaču, i podiže ruke prema nebu. I tako, u polusjedećem stavu, umire držeći se za jednoga od anđela. Kad je predvorje jače osvijetljeno, haljina joj izgleda poput redovničke i nalikuje na haljinu sv. Terezije Avilske koju je, u zanosu, izradio barokni umjetnik Gian Lorenzo Bernini.

Nasuprot prikazu smrti Isusove, kojega mrtva skidaju s križa, Gospa je prikazana kao vjernica koja je željela biti u društvu svoga Sina. Izgleda kao starija osoba koja je oronula od životnih briga. Tako zapravo na sebe preuzima životnu patnju svojih štovatelja, što je osobito izraženo poluotvorenim usnama i raširenim rukama koje kao da, prije smrti, žele nekoga zagrliti.

Kroz pojednostavljen i stiliziran kiparski izražaj, na *Vratima smrti* Manzù je uspio ujediniti suvremenu umjetničku formu i kršćanski sakralni motiv. Osobito je dramatično smrti prikazao ekspresionistički u postavljanju reljefa bez okvira, koji tako izgledaju kao da lebde na vratnicama i približuju se gledateljima.

Ante Branko PERIŠA

Suradnja u očuvanju zdravlja

Za održavanje zdravlja važni su zdravstveni zahvati, ali i suradnja pojedinca i njegove obitelji, kao i cijele zajednice. Ta suradnja od velike je pomoći u unapređenju zdravlja, sprečavanju bolesti, njihovu pravodobnu otkrivanju i liječenju, u pravilnu dijagnosticiranje te oporavku, odnosno praćenju i nadzoru kroničnih bolesnika. U suradnji se tako može postići i očekivano trajanje života, koje je povezano s pravilima: tri redovita obroka na dan bez međuobroka; svaki dan doručkovati; umjerena fizička aktivnost 2-3 puta tjedno; spavanje noću 7-8 sati; ne pušiti; paziti na umjerenu tjelesnu težinu; umjerena ili nikakva potrošnja alkohola.

SLIJEDITI ZAHTEJE

I u brizi za zdravlje neizostavna je uloga obitelji. U dinamici obiteljskog života važno je prilagodljivo slijediti zahtjeve obiteljskih ciklusa. Od pretporodajnog razdoblja do duboke starosti, obitelj ima važan utjecaj na održavanje zdravlja svakog pojedinca. Suradnja svih članova obitelji uključuje ne samo brigu o bolesnicima nego i sve što je potrebno da se zajedništvo živi u zdravlju, ravnoteži i funkcionalnoj sposobnosti obavljanja svagdanjih zadataka. Tu su roditelji koji rade i zarađuju, djeca koja svojim minimalnim aktivnostima te

provođenjem higijenskih i urednih životnih navika održavaju sklad, djedovi i bake koji svojom ljubavlju i životnim iskustvom i primjerom svjedoče i potiču. U kršćanskoj obitelji tu je i molitva koja ulijeva povjerenje, jača snagu i usmjerava prema Bogu, izvoru života i zdravlja. Liječiti bolesnike za kršćanina ne znači samo uklanjati znakove i uzroke bolesti, nesreće i zla, nego, kako kaže bl. Majka Terezija, to je *svaki dan učiniti nešto lijepo za Boga!* Stoga je liječenje bolesnika i pomoć patnicima, kao i svako obličje skrbi o potrebnima, najplemenitiji posao. Briga oko zdravlja ne samo da s pravom može biti popraćena molitvom nego treba biti preobražena u čin molitve. Skrb za zdravlje posebno pogoduje dubljem odnosu s Bogom, i to u svim oblicima: radosne zahvalnosti, iskrene uznesenosti, sućutne solidarnosti i duboke supatnje. Kršćanski rečeno, čovjek je zdrav kad može biti posve za drugoga.

PREDNOST DRUGOGA

U obitelji postoji niz situacija kad je briga o drugome ispred brige o vlastitu zdravlju. Uvijek se skrbi onaj koji je u stanju biti požrtvovan, preskočiti sebe i svoje potrebe, stavivši na prvo mjesto onoga koji je potreban skrbi, bilo to nejakom dijete, nemoćan roditelj ili bolestan supružnik. Budući da je ljubav pokretač takve skrbi, ona nadilazi vlastito zdravstveno stanje, pa se može dogoditi da tu skrb provodi onaj tko je i sam bolestan. Iskrena ljubav osposobljava da se zaboravi na sebe i svoje zdravlje. Ipak, potrebna je razboritost, da se koliko je moguće čuva i vlastito zdravlje jer se jedino tako može trajno biti od pomoći bližnjemu. Mada u obi-

telji nije lako povući crtu do koje mjere izgarati i koliko se davati, a kada tražiti malo odmora, sna i okrepe, to je nužno činiti. U tome mnogo mogu pomoći trenuci molitve, jer oni hrane zajedništvo, obnavljaju snage, odmaraju i daju nove poticaje.

Život nam se čini kao najteža bolest jer uvijek završava smrću. U tom putovanju života svi smo pozvani odgovorno se skrbiti o zdravlju osobnom i svojih bližnjih. U teškim i zahtjevnim situacijama u kojima se nađu majka, otac, žena, muž, brat, sestra ili dijete, kad su u opasnosti da zaborave sebe zbog brige za druge, znam im reći kako je njihova briga za svoje zdravlje ujedno i briga za dobro drugoga. Što bolje održavaš svoje zdravlje, bolje ćeš moći služiti drugome.

DARIVATI SE BEZ RAČUNICE

Briga za zdravlje jedan je od načina ostvarivanja zapovijedi ljubavi (Mt 22,39). Darivati sebe drugome bez raču-

nice može jedino zrela i požrtvovna osoba koja prihvaća kao jedinu mjerodavnu logiku ljubavi. Ona nadvladava strah od bolesti i smrti.

Briga za cjelovito zdravlje prožima čitav naš život, tjelesni i duhovni. Uza skrb za tjelesne potrebe hrane i stanovanja, briga za duhovno zdravlje očituje se kroz molitvu i sakramente. Važno je i s kim se družimo, što i kako radimo, kako se odmaramo, kako mislimo, kako spavamo, kakav zrak dišemo, ali je važno i to zahvaljujemo li svakodnevno Bogu na svemu, na dobrobiti zdravlja, na kušnjama kroz bolesti, kako bismo u hodu s Gospodinom neprestano otkrivali istinske dimenzije života.

Imamo iskustvo radosnih okupljanja obitelji kod slavlja rođenja, krštenja, prve pričesti, krizme, vjenčanja, rođendana, obljetnica... Sva ta lijepa druženja popraćena pjesmom i zajedničkim blagovanjem daju snagu za život u ljubavi koja se dijeli i umnaža te koja jača i ljubav i zdravlje. Kad se nakon slavlja ponovno uрони u svakodnevnu brigu i trku za kruhom svagdanjim, sjećanje na radosno zajedništvo i slavlje postaju osvježenje i znak kako je lijepo biti zajedno, u zdravlju i u bolesti, u radosti i u žalosti. Slično se događa i kod gubitka drage osobe u obitelji. Može li u tom trenutku išta biti utješnije od Riječi Božje, vjere u život koji ne prestaje, nego samo mijenja oblik i način postojanja?! Na ispraćaju pokojnika pjevamo: *U raj poveli te anđeli... doveli te pred lice Svevišnjega*. Obitelj doživljava otajstvo života i kad se nađe na okupu oko pokojnika, kad doživi zajedništvo u trenucima umiranja, kad moli za pokojne.

Danijela DE MICHELI VITTURI

Što je Gospa Hodo

Gospa Hodočasnica oblik je marijanske pobožnosti koji se razvio u novije doba, osobito po završetku II. svjetskog rata. Njezine početke neki naziru u evanđeoskom prizoru Marijina pohodenja Elizabeti, ali ih stvarno susrećemo u drevnom običaju procesija sa svetim slikama.

SVEČANE PROCESIJE

U srednjem vijeku, naime, pojedine Gospine likove vjernici bi u procesiji prenosili iz svetišta koja su bivala izvan naselja u glavnu crkvu u naselju, gdje bi ostajali izloženi vjernicima neko vrijeme na štovanje. U prvim destljećima 20. st. nailazimo na vrstu procesije u kojoj bi Gospin lik zaustavljali u mjestima kroz koja je prolazio, a praktično bi obišao čitavu dotičnu pokrajinu ili pak šire područje. Svrha te pučke pobožnosti bila je voditi puk Bogu, i to preko pobožnosti i posvete Gospi.

Nakon II. svjetskog rata susrećemo procesije koje su učestalije na biskupijskoj i nacionalnoj razini, a konačan i odlučan poticaj *Gospa Hodočasnica* dobiva u obliku hodočašća kipa Gospe Fatimske, s kojim poprima i svoje konačno obilježje. Prvo takvo hodočašće održano je g. 1946. u lisabonskoj biskupiji, a nakon nje ta je pobožna praksa zainteresirala čitav katolički svijet, tako da traje do danas. Vrijedna su spomena hodočašća kipa Gospe Fatimske g. 1959. Italijom kao i g. 1978. čitavom kuglom zemaljskom. Znakovito je bilo hodočašće sa slikom Gospe Jasnogorske od g. 1957. do 1980. Poljskom. Ophod slike Gospe Schön-

stattske od obitelji do obitelji, započeo je g. 1950. s Joaom Pozzobonom u Brazilu, a proširio se g. 1984. i na druge zemlje. Kip Gospe Nazaretske krenuo je iz grada Marijina navještenja diljem kugle zemaljske ususret Velikom jubileju, prošao je i Hrvatskom te je g. 1999. za Božić prispio u Betlehem.

U HRVATSKIM KRAJEVIMA

Povijest hrvatskih marijanskih svetišta svjedoči da je Gospa, osobito u nevoljama i prirodnim nepogodama, bila usrdno zazivana kao odvjetnica i zagovornica. Njezin sveti lik donosivan je među puk. Slika Gospe Olovske nošena je tako u ophodu iz njezina svetišta na blagdane Velike i Male Gospe u Bakiće, gdje se držalo misno slavlje.

Splitska Gospa od Pojšana "hodočastila" je u više navrata u katedralu i u druge splitske crkve, gdje bi njezini pobožnici molili za zdravlje, mir, kišu... Slično je i slika *Gospe od Vrpolja* za različitih opasnosti sklanjana u Šibenik i na otok Krapanj, gdje se puk oko nje okupljao na molitvu. *Paška Gospa od Staroga Grada* od g. 1855. "hodočasti" na blagdan Velike Gospe u pašku župnu crkvu, gdje ostaje do blagdana Male Gospe, kad su za Pažane dani marijanske duhovne obnove. Za blagdan Velike Gospe, kip Gospe Molvarske u ophodu se nosi iz svoje kapele u župnu crkvu, odakle se na blagdan Male Gospe ponovno vraća u kapelu.

Za Marijanske godine 1958., Gospini likovi hodočastili su diljem dakovačko-srijemske biskupije iz obitelji u obitelj, kako bi se što uspješnije duhovno obnovile. Odljev najstarijega Gospina lika u hrvatskoj umjetnosti iz Zvonimirove bazilike u Biskupiji kraj Knina od g. 1976. nošen je na zborovanja hrvatskih katolika u domovini i u tuđini, a 30. travnja 1979. Ivan Pavao II. (†2005.) blagoslovio ga je u vatikanskoj bazilici sv. Petra i prozvao *Hrvatskom Gospom Hodočasticom*. Ususret posveti Srcu Marijinu na Nacionalnom euharistijskom kongresu u Mariji Bistrici g. 1984., kip Gospe Fatimske obilazio je, od obitelji do obitelji, po brojnim hrvatskim župama i okupljao vjernički puk

na molitvu. O 300. obljetnici dolaska u Sinj, g. 1986/87. slika Gospe Sinjske nošena je po župama Cetinske krajine i u svoju "kolijevku" Ramu, gdje bi je vjernici dočikali, s njom obilazili u ophodu i boravili za misnih slavlja u svojim župnim crkvama te završavali posvetom Gospi. Kip *Gospe Osječke* odvezen je 23. svibnja 1998. iz osječke Tvrde u staro mađarsko svetište nedaleko od hrvatske granice Mariagyud, odakle je vraćen u automobilskoj povorci *pet mjeseci* kasnije. Tijekom Domovinskog rata upravitelj aljmaškog svetišta, s kipom *Gospe Aljmaške* obilazio je aljmaške prognanike diljem domovine, okupljao ih oko njega, učvršćivao u vjeri, zagrijavao u ljubavi i hrabrio u nadi u povratak na svoja ognjišta.

FATIMSKO OBILJEŽJE

U središtu hodočašća svih Gospinih likova stoji fatimska poruka s pozivom na molitvu i obraćenje. Za trajanja hodočašća nju propovjednici tumače, a vjernici obavljaju i čin posvete Gospi. Tako je Gospa Hodočasnica glavni poticaj dobila iz Fatime, a doprinijela je i širenju fatimskih poruka i tamo gdje su hodočastili drugi Gospini likovi. Hodočašća Gospinih likova znaju potrajati dulje vremena, prema pastoralnim ciljevima zbog kojih se organiziraju: župska, biskupijska, nacionalna. Odvijaju se s više predaha, uz propovijed, molitvu, ispovijed i misno slavlje. Nisu svrha samima sebi, nego se trude obnoviti život po vjeri i na to potiču.

Petar LUBINA

Gospa joj briše suze

*“Život kratak, a smrt stalna,
njoj se ne zna dan ni čas!
Ako vrijeme gubiš sada,
može propast i tvoj spas.
Imaš samo jednu dušu,
nju ti daje vječni Bog!
Propadne li ona ludo,
nema većeg od zla tog...”*

Te smo riječi ponavljali s našim misionarima prije svakog razmatranja tijekom pučkih misija po našim crkvama. Kršćanske istine u njima sažete, dobro je sebi češće posvjesticivati. Iskustvo iznenadne i prerane smrti bliskih osoba, naime, prati nas svakodnevno. O tome razgovaramo s gđom *Marijom Divić* iz Slavenskog Broda, kojoj je preminuo mlad sin.

- *19 je godina od toga prebolna dana...*

- Bilo je to 8. prosinca 1992., na blagdan Bezgrešnog začeca i hodočasnički dan u našoj župi Gospe brze Pomoći. Na glavnomu misnom slavlju, moj 21-godišnji sin Andrija ministrirao je i čitao, zanosno je i pjevao.

- *Bio je profesionalni vatrogasac...*

- Toga dana bio je slobodan, ali ga je prijatelj zamolio da ga zamijeni. Prihativši zamolbu, išao je te večeri u akciju gašenja požara, koji je izbio od eksplozije uskladištena streljiva u podrumu velike stambene zgrade. Vatru su izazvala djeca. Akcija gašenja i spašavanja nestašne djece bila je veoma

opasna. Još jedno dijete zapomagalo je u podrumu. I pored upozorenja da je u veliku riziku, moj sin Andrija odlučno je otišao i spasio ga. Iako je imao zaštitnu kacigu, bio je sav opečen po licu i rukama, a pluća punih dima i - zagušio se. Kad je akcija bila završena, gasitelji su opazili da Andrije nigdje nema. Tražili su ga i našli mrtva u podrumu. Kad je i kako onamo dospio, ostala je tajna. Je li mogao biti spašen, to jedino dragi Bog zna.

- *Kako ste primili tu bolnu vijest?*

- Uvijek je teško govoriti o tome. U 2 sata poponoći probudilo me zvonjenje jednoga od vatrogasaca. Tražio je moga muža neka izide vani. Strašna sumnja prostrujala mi je cijelim bićem, jer sam znala da mi je sin na zadatku. Kad se muž vratio u sobu, odmah sam primijetila bljedilo na njegovu licu i izraz boli. Rekao mi je da sjednem, a nakon toga dodao: “Naš Andrija je stradao. Ugušio se. Nema ga više među živima.” Vjerujte mi, moje stanje u tom trenutku ne može se opisati. Najprije ne vjeruješ, a onda zapomaganje, plač, stravični osjećaji koje više ne možeš kontrolirati... Htjela

sam odmah vani, ići ga vidjeti, ali mi muž nije dopustio. Oboje smo kasnije išli na identifikaciju. Takva bol roditeljskog srca ne može se usporediti ni s jednom drugom boli. Imaš dojam da će ti se grudi raspuknuti. Gledaš to nekad drago i lijepo lice svog djeteta, sad izgorjeno, nepomično, šuti... I ne možeš učiniti više ništa, ne možeš mu pomoći.

- *Kao ravan član naše župe, uvijek u svemu aktivan, sabran, dobrodušan, imao je dostojan kršćanski ispraćaj.*

- Da. Cijela župna zajednica bila je potresena njegovom smrću, jer su ga svi voljeli. I u vrijeme bombardiranja i granatiranja išao je redovito ministrirati. Ponekad bi crkva bila i zaključana, zbog opasnosti za narod, ali on je uporno išao. Župnik je u neke dane znao s njime samim održati misu. U ratnim neredima često je bio izložen opasnosti pogibije i kao vatrogasac. Oproštaj s njime bio je bolan, ali lijep, kako je i zaslužio. Nikad se nikome nije zamjerio. Na poslu je stradao, a nije u gostionici ili u tučnjavi. Zato zahvaljujem Bogu za njega. Iako je otišao mlad, ne moram se stidjeti ni zbog čega, nego biti ponosna majka. Tà, dao je svoj život, da spasi drugi! Uvijek me tješe Isusove riječi, da nema veće ljubavi od one, nego položiti život svoj za prijatelje.

- *"Otišao si s Božjom Riječju na usnama i u srcu s Gospinim pjesmama, dajući svoj dug Domovini, Crkvi i duši za spas", izrekla je na ispraćaju pjesnikinja.*

- Istina. Takav je bio moj sin Andrija. Gospa ga je na svoj blagdan povelu u svoje okrilje.

- *Nakon sedam godina umro Vam je i suprug, koji je bio vrhovni zapovjednik vatrogasnih postrojbi naše županije.*

- Da, Franjo je bio dijabetičar na tableta. Taj događaj podigao mu je dijabetes na veliku razinu. Ošteto mu je organe i umro je. To je u obitelji bio drugi težak udarac. Nakon toga, od stresa se i naša starija kći Blaženka, uršulinka, razboljela od raka. Bogu hvala, zasad je zaliječena. I na najmlađu Ružicu stresovi loše djeluju. Mogu samo reći da je teško, ali sve predajemo Božjoj volji, utjesi i milosrđu.

- *Kako se nosite sa svim tim?*

- Najteže je u životu roditelja, a osobito majke, svoj iznjedreni plod u cvijetu mladosti, položiti u zemlju. To se nikakvim riječima ne može opisati. Glas zaniijemi, suza suzu tjera. Vjera u vječni život, molitva, sv. Misa, zauzetost u župnom zboru i pomaganju u župi, snaga su mi i jedni izvor utjehe. Bez toga ne bih izdržala. Odlazak mi na groblje jednako tako puno znači. Ondje molim, sadim cvijeće, blagoslovim ih, izjadam se i, kad je već tako, nekako mi lakše što su zajedno. Uz Andriju je tata, a uz Franju je naš sin. Teško je kad se na blagdane skupimo, ali to je naš križ i mi ga nosimo s ljubavlju i Božom milosti.

- *Svaki dan na večernjoj ste Misi, predmolite deseticu krunice i Gospine litanije. Što Vam znači Majka Marija?*

- Ona mi je uzor. Poistovjećujem se s njom. I ona je sina Isusa gledala, izmučena i mrtva na krilu ga držala. I Josipa, hranitelja obitelji je izgubila. Krunica je za mene lijek, ali i pjevanje u crkvi. Svu bol izručujem Gospi i kažem: "Draga Gospo, kad si ti sve ono izdržala, i ja moram izdržati, a ti mi pomozil!" Isus me jača, a Gospa mi briše suze.

Nedjeljka ANDRIĆ-NOVINČIĆ

Baba File

Bili smo na selu s našom unučicom Barbarom koja je s nama trebala provesti tjedan dana dok se njezini roditelji vrate s putovanja. Tromjesečna beba je zahtjevna pa mi je pomoć babe File, koja bi svaki dan došla k nama, vrlo dobro došla. Dolazila je redovito svako poslijepodne, uvijek u isto vrijeme. Romeo se smijao, da bi se po njoj mogao namiještati sat.

- Gledaj, ne kasni ni minutu!

A, nije blizu stanovala, dapače imala je popriličan dio prijeći za svoje klimave noge i dva štapa s kojima se pomagala. Cap, cap, izdaleka se moglo čuti captanje, zatim teško duboko disanje, da bi zastala ispred vrata...

- Da se odmorim i dodem do zraka, da se ne prestrašite kako škripam dok dišem! - objašnjavala je.

Uvijek bi nešto donijela zamotano - jaje, kakvo voće, kolačić, bombon...

- Za malu! - rekla bi, mada je znala da za bebu to nije.

U početku sam mislila da dolazi radi babe Ande. Po mojoj procjeni, bile su istih godina, a budući da su bile iz istog sela, mislila sam da su i prijateljice. Međutim, već na prvom susretu gotovo su se posvađale, i to oko banalne stvari - je li neka Kata imala žutu ili kestenjastu kosu. Jedna je tvrdila jedno, druga uporno drugo. Baba Anda bi, kao u svojoj kući, lupnula nogom o pod i rekla: "Što ta stara zna?!" Upalila bi televizor i za nju više

nismo postojali. Baba File bi, dapače, odjednom kao procvjetala. Barbaru, koju bi odmah s vrata uzimala u ruke, položila bi u krilo i tiho zapjevala. U njezinu krilu dijete bi brzo zaspalo. Bio je to svet čin, jer sam ja muku mučila s njezinim snom. Blagoslivljala sam je zato, a ona se tiho smješkala. Mračilo se, ona je trebala kući, uzela sam je pod ruku i otpratila do njezina doma. U postelji sam pitala Romea, tko je baba File. Šturo mi je rekao da je služavka. Da je tu u kući gdje živi, kod te obitelji dovedena kao dijete. U kući je bilo dosta djece, trebao je netko da ih čuva, tako je došla. Još je rekao da su se sva ta silna djeca poženila i poudala i da u kući sada živi samo ona i Ante. Kako sam Antu prije upoznala, bio je i on nekako njezinih godina, pa mi je samo došlo od sebe da ga upitam:

- Kako se nisu oni našli!?

- Idi pa ih pitaj!

- Pitam tebe, znaš li, što ljudi govore?!

- Što ti hoćeš od mene, da izmišljam!?

Ostavi me, ženo, u miru! - breкнуo se.

Babu Anđu nisam htjela pitati iz dva

razloga. Jedan je taj što malu djecu

nije voljela i uopće mi nije htjela

pomagati oko male Barbare. Bavila se jedino televizijom, loveći vijesti sad na jednom sad na drugom programu.

Drugi razlog bio je što očito nije voljela babu Filu. Čim bi je čula da dolazi, rekla bi: "Evo je!", a čim bi baba File otišla, za njom bi klimala stisnutih usana. Zato sam se ustručavala i spomenuti je da je ne otjera, a meni je ona zlata vrijedila. Međutim, nitko se nije ljutio kad bih je navečer pratila kući. Tako smo se i sprijateljile.

Napokon mi je baba File otvorila srce i ispriopjerala kako je u tu kuću došla kao vrlo mlada i kako se zaljubila u Antu i on u nju i kako je ostala trudna, te kako je to šokiralo obitelj. Nisu je mogli prihvatiti kao nevjestu, pa su je odveli u Mostar i uništili dijete.

- Gospe moja, da sam današnje pameti ne bi mi to učinili! Rodila bih svoje dijete, makar me izbacili iz kuće, pa bila gladna i bosa, makar prosila... Pameti nikad dosta!

Čudni zvukovi oteli su se iz njezinih pluća. Uplašila sam se da se ne uguši. Čvrsto sam je pridržavala dok smo ulazili u njezin dom!

Grandiozno zdanje puno finog pokućstva i umjetnina vapilo je za obnovom. U kuhinji, uz štednjak šćućuren, sjedio je Ante.

- Došla si! Hoće li brzo večera! - promrmljao je.

Nije mu ništa odgovorila. Po zraku je zaokružila jednom svojom štakom i rekla mi potihom:

- Polovica svega ovoga je moje. To je dar za ono što su mi učinili, Bog im oprostio! Sve bih ja to sada dala da imam svoje dijete.

Slijedećih dana pustila sam babu Filu da u naručju drži Barbaru sve dok je ne bi ruke zaboljele.

Baba File nije više među nama. Mnogi naši dragi također su otišli pred nama između nas. S ljubavi ih se sjećamo i nosimo u srcu. Ovih dana posebna je prilika da posjetimo njihova ovozemaljska počivališta, okitimo ih cvijećem, upalimo na njima svijeću, za njih se pomolimo, zamolimo Dobrog Oca da im bude milostiv i primi ih u svoje naručje.

R. T.

Kraljica patrijarha

*Vjeru,
praoca Abrahamama
koja se očitova
na brdu Morija
s Izakom na žrtveniku,
i vjeru
proroka Mojsija
s Dekalogom
sa Sinajskog gorja,
baštini na Golgoti
Žena u crnom
sa Sinom u naručju
i s vjerom Uskrsnuća;
Kraljica patrijarha,
Marija.*

Zdravko ŠILIĆ

Kraj i početak

Potaknuti riječima „*Kršćanin zna da se s Bogom uvijek može početi iznova*“, koje je izrekao bl. papa Ivan Pavao II. mladim bračnim parovima, prošlog mjeseca razmišljali smo o stvarnosti početka. U ovom razmišljanju stavit ćemo predla se stvarnost koja se na prvi pogled čini krajnjom oprekom stvarnosti početka, a to je smrt, kraj, završetak našega ovozemaljskog života.

CILJ LJUDSKOG ŽIVOTA

Početak studenoga spominjemo se svih preminulih vjernika, naše braće i sestara koji su završili svoj ovozemaljski hod. Prvog dana slavimo svetkovinu *Svih svetih*, a odmah sutradan *Spomen svih vjernih mrtvih*. S jedne strane, time Crkva podsjeća vjernike na bitnu životnu istinu da ljudski život na zemlji ima svoj kraj - smrt, a, s druge strane, i na jednu od temeljnih istina kršćanske vjere da postoji vječni život koji je zajedništvo s Bogom. Na molitvenom bdjenju s mladima u Zagrebu, na završetku razmatranja, papa Benedikt XVI. reče da je cijeli „*naš život hod prema Jednoj i Trojnoj Ljubavi koja je Bog*“. Time je na drugi način izrekao spomenutu istinu naše vjere, koju ispovijedamo svake nedjelje u Nicejsko-carigradskom vjerovanju: *Vjerujem... u uskrnuće tijela i život vječni!* Cilj je ljudskog života na zemlji vječni život s Bogom i u Bogu.

ODAKLE NEMIR I STRAH

„*Naš je život odmjeren vremenom, tijekom kojega se mijenjamo, starimo, te se, kao kod svih živih bića na zemlji, smrt javlja kao normalan svršetak života*“, veli Katekizam Katoličke crkve o otajstvu ljudske smrti (br. 1007). Premda je smrt stvarnost koju čovjek spoznaje kao normalnu i neizbježnu, u njemu ona ipak budi nemir, strah, tjeskobu. Mnogi današnji teolozi smatraju da je takvo shvaćanje smrti posljedica iskonskoga grijeha (usp. KKC, br. 1008). Bog je, naime, čovjeka stvorio za život, a ne za smrt. Fizička smrt zapravo je prijelaz u istinski, nepropadljivi, vječni život. Grijeh je poremetio poimanje čovjeku koji zbog grijeha ne vidi smrt kao prijelaz u istinski život, nego kraj svega, odnosno svoju propast.

Važno je uočiti da ne postoje dva života, ovozemaljski i vječni, nego samo jedan, ali se on odvija u dva razdoblja ili, točnije rečeno, na dva načina: zemaljski i nebeski, prolazni i vječni. Tako u misi za pokojne molimo: „*Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja, a ne oduzima; i pošto se raspadne dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište na nebesima.*“ Vječni život zapravo je stanje života za kojim čeznemo, koje čovjek nosi u sebi kao najdublju želju svoga bića. „*Za sebe si nas stvorio, Bože, i nemirno je srce naše dok se ne smiri u tebi*“, napisao sv. Augustin. Ako se promatra na taj način, onda je smrt zapravo radosna vijest za svakog čovjeka, jer se po njoj rješava svega prolaznoga i nesavršenoga, a zadobiva ono vječno i savršeno, Jednu i Trojnu Ljubav koja je Bog.

ZNAK MUDROSTI

Uvijek je korisno i pametno razmišljati i govoriti o smrti. O svojoj smrtnosti čovjek bi trebao voditi računa u svakoj životnoj dobi, od djetinjstva do starosti. Mudrac napisa: „*U svim svojim djelima misli na svoj konac, pa nećeš nikada griještiti*“ (Sir 7, 36). Vjerojatno nadahnut tom mišlju, sv. Ante Padovanski u jednoj je svojoj propovijedi rekao: „*Ništa nije tako sigurno kao smrt, ništa tako nesigurno kao vrijeme smrti.*

Danas jesmo, sutra nas možda neće biti.“ Takvu razmišljanju i govoru nije cilj zastrašivanje, nego poticaj da čovjek stekne osnovnu životnu mudrost. Znak je mudrosti prihvatiti sebe onakvim kakav jesam, ali i shvatiti da mogu s Bogom uvijek iznova započeti. Jednako je tako velika životna mudrost misliti na svoj završetak, kraj, misliti na svoju smrt, i to svakog dana, bez iznimke!

U današnjoj kulturi govor o smrti kao da se izbjegava ili se, još češće, jedno-

stavno zaboravlja. O smrti ne razmišljaju pogotovo mladi ljudi, jer je pred njima, tobože, još mnogo života, pa se time ne trebaju opterećivati. No, životno iskustvo opovrgava takvo razmišljanje, jer umiru i mladi i stari. Mladost nije garancija protiv smrti.

NA SMRT VALJA MISLITI

Kad je saznao od liječnika da će uskoro umrijeti, sv. Franjo Asiški u *Pjesmi stvorova* sastavio je stih posvećen smrti:

„Hvaljen budi, Gospodine moj, po sestri našoj tjelesnoj smrti, kojoj nijedan smrtnik umaći neće. Jao onima koji u smrtnom umiru grijebu! A blaženi koje ti nadeš po volji presvetoj svojoj jer druga im smrt nauditi neće.“

Povežimo te Franjine riječi s mudroču Sirahovom. Onaj koji misli u svom djelovanju na smrt, neće griještiti, odnosno trudit će se živjeti dobro, činiti dobra djela, živjeti po volji presvetoj Božjoj. Takvu ne može nauditi druga smrt, a to je propast duše - gubitak vječnog zajedništva s Bogom. Asiški Siromašak radovao se smrti jer je po njoj napokon mogao ući u Kraljevstvo Boga živoga, Boga koji je Jedna i Trojedna Ljubav.

Svima nam je, vjernicima, svakog dana misliti na svoju smrt, ali ne u strahu, žalosti i tjeskobi, nego u vjeri, radosti i nadi, trudeći se živjeti po volji Božjoj. Onda će smrt zbilja biti ono što je Stvoritelj htio kad je stvarao čovjeka - vrata u vječni život, preobrazba prolaznoga i nesavršenoga u vječno i savršeno! Svim vjernicima želim vjeru koju je sv. Pavao imao kad je rekao: „*Meni je živjeti Krist, a umrijeti dobitak... želja mi je otići i s Kristom biti*“ (Fil 1, 21. 23b).

Kristian STIPANOVIĆ

Grobovi bijeli

NAD TVOJIM BIJELIM GROBOM

*Nad tvojim bijelim grobom
cvatu bijeli cvjetovi ŽIVOTA.
O koliko je to već godina bez Tebe
Ti - krilati Duše!*

*Nad tvojim bijelim grobom,
već toliko godina zatvorenim,
mir vlada i čudna sila snage
koju ne daje neshvatljiva smrt.*

*Nad tvojim bijelim grobom
u šutnji sja sujetlost
kao nešto što se u nebo uzdiže
i što daje NADU !*

*Nad tvojim bijelim grobom,
MAJKO - ugasnuta Ljubavi,
moje usne bespomoćno šapću:
- DAJ NJOJ VJEČNI POČINAK!*

Tu pjesmu spjevao je bl. papa Ivan Pavao II. svojoj pokojnoj majci Emiliji. Bilo mu je tek dvet godina kad ju je izgubio. Prerano! Rekli bismo: ostao je siročče. O ne, nije ostao siročče, ostao je dječacić bogata srca i jaka duha, koje mu je podarila dobra majka i iz kojega je izrastao gigant dobrote i svetosti. Tako je svojoj majci najbolje zahvalio što je mogao i podigao joj spomenik trajniji od mjedi.

Da istakne veličinu Filipa Makedonskog, čijega je sina Aleksandra, makedonskog kralja i jednoga od najvećih vojskovođa u povijesti učio i odgajao, slavni grčki

filozof Aristotel za njega reče samo ovo: Bio je otac Aleksandra Velikoga! I bijaše to dovoljno. Za pok. Emiliju, majku bl. Ivana Pavla II., mogli bismo također reći samo ovo: Bila je majka bl. pape Ivana Pavla II. Velikog. Roditelji se, naime, proslavljaju u svojoj djeci, a djeca proslavljaju svoje roditelje. Emilija Wojtyła r. Kacsorowska, jednostavna žena iz poljskog naroda, proslavila se u svome sinu Karolu, neokrunjenu kralju Poljske, a on joj se obilato odužio. Kako nam lijepo i dobro dolazi pjesma blaženoga pape nad majčinim grobom, baš u ove dane, kad se svi sagibamo nad "bijeje grobove" svojih milih i dragih, s cvijećem i svijećama u rukama, s molitvama na usnama i srcem punim zahvalnosti!

O CARSTVO S ONU STRANU

„O carstvo s onu stranu, kako neodoljivo zove tvoja trublja“, reče veliki indijski pjesnik Rabindranath Tagore (+1941.). „Carstvo s onu stranu...“ Kako je veliko i neobuhvatno pa nas neodoljivo zove prvih dana mjeseca studenoga! Svi puti i svi ljudski koraci vode prema posljednjim ovozemaljskim počivalištima dragih nam pokojnih... Ima li jednog čovjeka a

da se tih dana ne uputi prema groblju, pa makar tamo i ne imao nikoga?! Sve naše misli i svi osjećaji kreću se „onkraj groba“... Prelaze i prolaze kroz vidljivo i dohvatljivo i poniru u vječnosti... onamo „kud za vazda gre se“... To je velika svjetska baština, baština čitavoga čovječanstva, makar nije upisana u knjige UNESCO-a, ali je neizbrisivo utisnuta u dušama i srcima ljudi pa je to ona snaga-glas koji nas zove. Štoviše, to je glas Uskrsnuloga: „Ja sam uskrsnuće i život!“ (Iv 11, 25). „Ništa nije tako trajno kao Krist Uskrsnuli“, reče najveći pjesnik njemačkog jezika i jedan od najvećih pjesnika uopće Johann Wolfgang Goethe (+1832.).

Mojoj mami

(17. studenoga 1920. - 6. kolovoza 2010.)

*Bila si mi sve na svijetu
Moja ljubav
Moja sreća*

i prijatelj kojeg trebam

*Bila si mi radost srcu
dobra mati,
dar od Neba...*

*A sada si tamo gore
gdje anđeli pjesme poje
Na krilima od ljubavi
ulaziš u Rajske dvore...*

*Hvala ti o majko draga
što sam trajni dio tebe
jer si u moj život utkala
nezamjenjiv dio sebe...*

*Sad uživaj zasluženo
sva nebeska blaga*

*Ponekad se samo sjeti
mahnuti mi
s rajskog praga...*

Roza BRKUŠIĆ - Hrvoslava

ROD BO ONIH KOJI MRTVE ŠTUJE

„Rod bo onih koji mrtve štuje, na prošlosti budućnost si snuje.“ Ta istinita i mudra riječ našega pjesnika Petra Preradovića izriče odnos svega roda ljudskoga prema pokojnima... Svi narodi, puci i jezici, svagdje na svijetu i kroz svu povijest, štuju svoje pokojne i iskazuju im počast i poštovanje... Kršćani to čine na poseban način. Poučeni riječju Božjom, da je njihovo tijelo dar Božji, hram Duha Svetoga i da je određeno za vječni život, časte ga u nadi da će jednoga dana uskrsnuti. Do zore Uskrsnuća ono počiva snom mira... Stoga su mjesta ukopa prvi kršćani nazivali „dormitorium“, od čega se, prema talijanskome, razvio i naš naziv „šematorje“, spavalište, počivalište. Za Jairovu kćer Isus reče da „nije umrla nego spava“, na što su mu se farizeji smijali (Mt 9,24). Kaže tako i za Lazara: „Naš prijatelj Lazar spava, idem ga probuditi“ (Iv 11,11).

Za Isusa svi spavaju, jer je On jedini, Bogo-čovjek, pobijedio smrt. I jednog će dana doći, da je pobijedi zasvagda, da probudi sve usnule tjelesnom smrću i povede ih u dom Očev... „To je vjera naša! To je vjera Crkve! Njom se dičimo! Nju ispovijedamo u Kristu Isusu, Gospodinu našem!“ (Obred krštenja). Tako smo svoj „put uskrsnuća“ započeli sakramentom svetog krštenja, a dovršit ćemo ga kad stignemo u nebesku domovinu. Dotle putujemo u vjeri i nadi, potpomognuti ljubavlju i zagovorom svojih dragih pokojnih, a mi im uzvraćamo sjećanjem, znakovima ljubavi i molitvom, sagibajući se nad njihove „bijeje grobove“. O kako je lijepo zajedništvo, OPĆINSTVO SVETIH!

Maksimilijan HERCEG

Oni su stvarali povijest

Tijekom mjeseca studenoga, osobito na njegovu početku, posjećujemo grobove svojih pokojnika, kitimo ih cvijećem, palimo na njima svijeće i zadržavamo se u molitvi. Međutim, toliki su ostali bez pokopa, groba i spomena. Zar i oni ne zaslužuju našu pozornost, a još više molitvu?! Kratka prisjećanja na hrvatsku prošlost mogu nam poslužiti kao uvodi u pojedina otajstva krunice.

1. ISUSOVO USKRISNUĆE

Ne bojte se! Znam da tražite razapetog Isusa. On nije ovdje! Uskrsnuo je kako je rekao! (Mt 28, 5-6)

Hrvatski kralj Dmitar Zvonimir g. 1089. umire bez nasljednika. Pravo na hrvatsko prijestolje traži ugarski kralj. Dio Hrvatske zauzimaju Ugari, dio Mlečani, a Bosna i dijelovi južne Hrvatske pod bizantskom su vlašću. Na Gvozdu gine g. 1097. posljednji hrvatski kralj Petar Svačić. Kobne g. 1102. Hrvatska se udružuje s Mađarima i ostaje 816 godina u istoj državnoj zajednici. Hrvati tako malo-pomalo postaju dobri slugе, ali loši gospodari, što se osjeća u njihovu podaničkom mentalitetu do dana današnjega. Dok u prvom otajstvu razmatramo o Isusovu uskrsnuću, po Marijinu zagovoru molimo za sve pokojne koji su bili na čelu hrvatskoga naroda i domovine te bili uvjereni da čine najbolje.
Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

2. ISUSOVO UZAŠAŠĆE

Gospodin Isus, pošto im to reče, bude uzet na nebo i sjede zdesna Bogu.

(Mk 16, 19)

Na Krbavskom polju 9. rujna 1493. u nešto više od sat vremena pogiba hrvatski ban Derenčin i, njime predvođeno, gotovo deset tisuća branitelja. Na pomolu je rasap hrvatskog kraljevstva.

Osmanlije zauzimaju komad po komad hrvatske zemlje. Kroz cijelo 16. st. redaju se užas i strava. Osmanlijska strahovlada u Herceg-Bosni ne dopušta da se podižu ni crkve, kamoli svetišta. Slobodan je g. 1594. jedino pojas oko Zagreba i uz more, "ostatak ostataka". Što nisu oteeli Osmanlije, otmilju Mlečani... Dok u drugom otajstvu razmatramo o Isusovu uzašašću u nebo, po Marijinu zagovoru molimo za sve koji su poginuli u ratovima za slobodu hrvatskoga naroda i domovine, a završili su bez dužna poštovanja i spomena po jamama i masovnim grobištima ili im se za grob ne zna.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

3. ISUS DARUJE DUHA

Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje. (Dj 1, 8)

Hrvatski se čovjek ponadao da će mu austrougarska okupacija Bosne i Hercegovine omogućiti konačno ostvarenja nacionalnih prava, napretka i blagostanja. No, g. 1918. samo su "skrbnike" Habsburgovce zamijenili Hrvati srpskim Karadorđevićima! Kroz tjedan dana raspada se jugoslavenska monarhija i uspostavlja (1941) Nezavisna Država Hrvatska, koja doživljava slom (1945).

Boreći se opet za tuđinske interese, dio hrvatskoga naroda oružjem ruši svoju državu, odriče se suvereniteta i ulazi u sastav komunističke umjetne tvorevine. Dok u trećem otajstvu razmatramo o silasku Duha Svetoga nad apostole, po Marijinu zagovoru molimo za sve pokojne koji su vodili naš hrvatski narod, a dali su se potkupiti ili nisu ni bili svjesni da i sami srljaju s njime u propast.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

4. MARIJINO UZNESENJE

I znamenje veliko pokaza se na nebu. Žena odjevena suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda. (Otk 12, 1)

Nakon što je oružje u Europi utihnulo, počinje odmazda i ubijanje Hrvata na Bleiburgu g. 1945., a nastavlja se preko križnog puta i različitih vrsta borbe protiv svih s kojima se nova vlast nije slagala. Gdje god se zakopa u hrvatsku zemlju, izviruju kosti. U novoj državi vlada diktatura i provodi se sustavna ateizacija. Hrvatska se g. 1971. nacionalno budi, ali je "Hrvatsko proljeće"

1. prosinca 1971. slomljeno. Hrvatska je ostala jedina poslijekomunistička zemlja koja ne samo da nije odala dužnu počast žrtvama, nego krije i opravdava zločine rata i porača.

Dok u četvrtom otajstvu razmatramo o Marijinu uznesenju u nebesku slavu, molimo za sve likvidirane po završetku II. svjetskog rata i za pokojne koji su nakon njega kao žrtve bezbožne strahovlade nepravedno osuđivani, kažnjavani, obezvredivani, ponižavani, obilježavani, progonjeni i praćeni.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

5. MARIJINO KRUNJENJE

Čovjeka si učinio malo manjim od Boga, slavom i sjajem njega okruni.

(Ps 8, 6)

Političke promjene u Istočnoj Europi potiču Hrvate da stvore g. 1991. suverenu suvremenu hrvatsku državu. Nju nije htjela ni Europa, ni Amerika ni Ujedinjeni narodi, ali je stvorena i obranjena zahvaljujući solidarnosti hrvatskih ljudi u domovini i tuđini. To izaziva srpski bijes i napad, zauzimanje hrvatskih krajeva, uništavanje i rušenje. Mjesto da se riješi nacionalno pitanje Hrvata u Bosni i Hercegovini, u nju dodoše stranci s nekakvim mandatima bez želje za stvaranjem države na načelima pravde i ravnopravnosti triju naroda.

Dok u petom otajstvu razmatramo o Marijinu krunjenju u nebeskoj slavi, molimo za sve koji su poginuli braneci domovinu i sobodu u Domovinskom ratu, kao i za one koji su preminuli od rana zadobivenih u njemu ili od njegovih posljedica.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

KAJO

Za ublaženje muka u čistilištu

Divna je i beskrajna sreća poći odmah u zagrljaj Očev nakon tjelesne smrti.

Potrebno je da duša prosine kao biser, kao dragocjeni kamen, da može uživati krasotu Božju, motriti vječni Jeruzalem. No, rijetke su duše koje postignu to blaženstvo. Većinom mučenici, nakon teško pretrpljene smrti, mučenja, podnošena iz ljubavi prema Bogu, imaju tu milost. Za ostale duše, koje su još opterećene ili lakim grijesima, a za koje su se pokajali, ili za života nisu isplatili sve dugove, pripravljeno je mjesto čišćenja, ispaštanja ili uljepšavanja, kako bi mogli - očišćeni - pristupiti k vječnoj slavi i gledanju svoga Boga. Prema tome, čistilište je stanje milosti, skidanja s duše svih ljaga, mana, nečistoća, zbog kojih bi se duše stidjele pristupiti k slavnoj gozbi neokaljana Jaganjca.

Koliko je milostiv, toliko je Višnji i pravedan i odmjeruje način za pojedine duše, koje su po njegovu milosrđu spašene, ali još ne mogu pristupiti u odaje njegove. Najveća i najteža muka duša u čistilištu jest ta što su odijeljene od svoga Boga, za koja su stvoreni.

Čim se naš duh oslobodi svega zemaljskoga, on hita, poput strijele, k svome cilju, ali se zaustavlja jer ga priječi teret krivnja. I s nadom, s pouzdanjem prihvaća muke koje su mu određene. - A bogoslovci spominju da najteže zemaljske muke nisu ni sjena u uspo-

redbi s mukom čistilišta. - I duše trajno upravljaju molbu nama živima: *Smilujte se barem vi, prijatelji moji!* - Stoga je sveta i spasonosna misao moliti za te duše, prinositi žrtve, djela pokore, oprost. Tko će im najvećma pomoći negoli premila majka Marija, koja ima vlast nad svemirom i zemljom, koja ima moć nad srcem svoga Sina, kojoj on ne uskraćuje ni jedne molbe. Zemaljska mati, koja ljubi svoju djecu, spremna je za njih položiti svoj život, a kamoli neće to učiniti najmilostivija Majka. - Njoj predajmo svoje molitve, trpljenja, patnje i stradanja a za ublaženje muka duša u čistilištu i za njihovo potpuno oslobođenje. One će nam pomagati pred licem Milosrđa. Ne možemo mimoći moljenje ružarija, kojim Mariju trajno krunimo, a ona nam ne odbija nijedne molbe na spasonosne zazive tih svetih molitava, po kojima dobivamo čudesne darove i milosti. Najkorisnije sredstvo za spasenje i otkupljenje duša koje trpe jest *sv. Misa i krv Kristova*. Ta krv neokaljanoga Jaganjca tekla je s križa i ispirala ljage naših krivnja. Ona trajno ima moć i spasonosno djelovanje. Prikazujmo je za sve naše mile i drage, i njihove muke bit će ublažene, krivnje smanjene i omogućen povratak u krilo Očeve.

Kod moljenja krunice sjetimo se nevolja koje svijet trpi, koji ostavlja pravi izvor života, a pribjegava lažnim opsjenama, ispraznim prolaznim radostima ne mareći za uzvišenije ideale, srlja u propast.

Bezgrešna Djevica i Majka neka pruži svoje ruke i izbavi mnoge duše iz opasnih valovlja života, privodeći ih k vječnoj luci, u zatišje mira i spasenja.

s. Marija OD PRESV. SRCA

Zastupnice naša pred Bogom

Priroda svojom ljepotom uljepšava dane
vjetar pije pune krčage sunca
kotura se na koturaljkama po livadi
loza pupove pušta

na golubicama ubijelilo perje
kosovi su pravi virtuozii pjeva

od Sunčeva raskošnog sjaja
sve se sjaji
sjajem mladalačkim odsijeva

a mi ljudi kao utopljenici
na kojima rastu alge i murine se legu
sve je manje djece u našim kolijevkama
sve manje osmijeha na licu
crvi nam ljigavi duše grizu

vinograd Gospodnji zapustili smo

Ti Majko brižna sve vidiš
a Majka dijete ne zaboravlja
ne napušta
ljubi svim srcem
zove suzama
uvijek blagosivlja

Majko najsavršenija
zastupnice naša pred Bogom Ocem
koja nas opravdavaš
jaram neposluha s vrata našega skini
da ne budemo djeca bez roditelja

Danica BARTULOVIĆ

Čudo u srcu

- Kako ću živjeti u samoći na 15 kvadrata s malim balkonom? Kako ću provoditi dane i noći u zatvorenu prostoriju? Kako ću se kretati izvan kuće? Kako ću živjeti bez prijatelja i znanaca? Kako više ne ići na različita putovanja i izlete? Kako ću provoditi dane u bolovima zglobova i čitavoga bolesna tijela?

Mnoga pitanja bez odgovora.
Majko Božja, ti mi jedina možeš pomoći! A ja ne vjerujem u čuda!
Uzela sam za početak svoj radioprijemnik i tražila kakvu postaju duhovna sadržaja. I nađem na pjesmu *Majko Božja Bistrička, moli se za nas...* I otkrijem - *Radio Mariju*. A nikad nisam znala da postoji. Otada je slušam svakog dana od 6 do 23 sata s malim prekidima. I eto čuda!
Kao da ne vjerujem da me Majka Isusova izvela na pravi put!

I sad mi nije teško živjeti u samoći u 15 kvadrata s malim balkonom, punim cvijeća, koje zalijevam, a ono raste bujno i veseli se sa mnom.
Zatvoren prostor po noći uopće mi ne smeta. Prijatelji mi često dolaze da se nahrane mojim blagim smiješkom. Porazgovaramo kako nam je bilo. Sad su mi predložili da idem na hodočašće s invalidima. A bolovi i trpljenja? To ću prikazati za one kojima je teže nego meni, za duše u čistilištu, za invalide Domovinskog rata, za naše branitelje u Hagu, za našu Domovinu...

Otvorio se zastor prema svijetu. U mom srcu dogodilo se čudo.

Ana VRČEK

U znaku 300. obljetnice kipa

Slavlje Imena Marijina u osječkoj istoimenom crkvi bilo je u znaku 300. obljetnice kipa Gospe Donjogradske, koj je stigao iz Mariazella, kako piše na poledini, 12. kolovoza 1711. i čuva se u Dakovu. Večernju misu 12. rujna predvodio je nadb. M. Srakić. (IKA)

Dan Hodočasničke Gospe

Hrvatska schönstattska obitelj slavonske regije imala je godišnji susret 17. rujna u Valpovu. Misno slavlje u crkvi predvodio je nadb. M. Srakić, a program se odvijao u športskoj dvorani i Ivanovcima. (IKA)

Obnovljena crkva

U Kozarcu kraj Prijedora u ratu uništena crkvice Rođenja bl. Djevice Marije obnovljena je uz pomoć mještana muslimana i pravoslavnih, a blagoslovio ju je 17. rujna 2011. biskup F. Komarica. (KT)

Blagoslov temelja

U Guberu, područnici župe Livno, 18. rujna blagoslovio je biskup F. Komarica temelje crkve Gospe od Anđela. (KT)

Pomoć studentima

Savjet Fonda Gospe Sinjske poziva studente slabijega imovnog stanja za dodjelu novčane pomoći. Prijaviti se moraju sami, a informacije mogu dobiti na tel. (021) 70 017 ili (098) 990 52 80 (tajnica) te e-mailom: fond@gospa-sinjska.hr. Više o tome na www.svetiste-sinj. (IKA)

Blagoslovljene orgulje

U župnoj crkvi Očišćenja Marijina u Smokvici na Korčuli 22. rujna nove orgulje, dar B. Baničevića, blagoslovio je biskup M. Uzinić, a kolaudaciju imao prof. M. Penzar. (IKA)

Mjesto čašćenja novih blaženica

Nakon što su 24. rujna Drinske mučenice proglašene blaženima, u sarajevskoj

crkvi Kraljice sv. Krunice postavljena je njihova slika te je ta crkva postala glavnim mjestom njihova čašćenja. (IKA)

Postavljen temeljni kamen

U Kninu je 25. rujna premijerka J. Kosor s provincijalom fra Ž. Tolićem, koji je blagoslovio gradilište, položila temeljni kamen za crkvu Gospe Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta u sklopu koje je predviden i pastoralni centar. (IKA)

440 godina Gospe od Ružarija

U sklopu proslave blagdana Gospe od Ružarija u Kaštel Starom Bratovština sv. Jurja od Raduna postavila je i 25. rujna otvorila izložbu fotografija i maketa u staroj župnoj kući pod nazivom "440 godina Gospe od Ružarija". (IKA)

Nakon 69 godina

Na blagdan Pokrova Presvete Bogorodice 1. listopada grkokatolički biskup N. Kekić predvodio je arhijerejsku liturgiju u ostacima Gospine crkve u Kričkama kraj Drniša. Vjernički puk sa slikama Žumberačke i Marčanske Bogorodice u ophodu je obišao crkvu u kojoj se nakon 69 godina prvi put služila liturgija, a sad se sprema obnova. (IKA)

Blagoslovljena obnovljena kapelica

Biskup J. Mrzljak blagoslovio je 1. listopada u Jabučeti obnovljenu kapelu Majke Božje Snježne. Radove je izvela tvrtka *Švenda građenje* iz Koprivnice. (IKA)

Biogradski jubileji

Biogradska župa slavi 250 godina od posvete župne crkve i 110 godina otkako je nabavljen kip Gospe od Krunice iz Tirola. Zbog toga je 2. listopada bilo svečanije s procesijom oko cijelog Biograda uz sudjelovanje bratovština s barjacima i KUD-ova iz susjednih mjesta, a trodnevnu duhovnu obnovu uoči blagdana i svečanu misu na blagdan predvodio je o. M. Miloš. (PS)

Stepinčeva krunica

U Mariji Bistrici započela je 1. listopada manifestacija 2. Stepinčeva krunica. Nakon krunice i mise počelo je Festivalom moderne duhovne glazbe "Stepinčeva krunica", a nastavljeno živom krunicom po zagrebačkim župama 8. listopada u Sv. Nedelji, trasa-ma Hrvatskoga planinarskog društva S. Kempny, te subotom sve do remetskog svetišta i svršetka na grobu bl. A. Stepinca, 31. listopada u zagrebačkoj katedrali. (IKA)

Stopama pobijenih

Na Širokom Brijegu održan je 2. listopada 3. simpozij *Stopama pobijenih*, sa svrhom da se istraže ubojstva 66 hercegovačkih franjevaca tijekom II. svjetskog rata i poraća. Predavanje su održali B. Lukšić, I. Lučić i V. Nižić. (SP)

Tjedan otvorenih vrata

Od 3. do 9. listopada u zagrebačkoj župi Kraljice sv. Krunice održani su dani otvorenih vrata župe. Program je uključivao misu s predviđenom točakom, a tjedan je završio 9. listopada zahvalnicom u crkvi Kraljice sv. Krunice. (IKA)

Kod Gospe Brze pomoći

Dan hrvatske neovisnosti i "osmi" kao hodočasnički dan Gospi Brze pomoći 8. listopada u Slavonskom Brodu, proslavljen je pod geslom "Dušo duše Hrvatske, Isusova Mati, Sunce naših stradanja

ne prestani nam sjati!" Glavno misno slavlje predvodio je I. Miklenić i blagoslovio kip bl. Ivana Pavla II., koji će 22. listopada biti stavljen u veliku dvoranu gdje se svakoga osmog slave mise. (BL)

Susret salezijanske mladeži

U splitskoj župi Marije Pomoćnice upričilen je 8. i 9. listopada susret mladih iz salezijanskih centara u Hrvatskoj i BiH. Razgovarali su o svojim ciljevima te koga i kako slijede u životu. (GK)

Marija Fest 2011.

U Molvama je 9. listopada održan susret mladih varaždinske biskupije. Misno slavlje predvodio je biskup J. Mrzljak, a uslijedio je *Marija fest 2011.* (IKA)

Stoljetnica Gospine kapele

U ogulinskom naselju Salopek Selo proslavljena je 9. listopada 100. obljetnica od izgradnje i blagoslova kapelice Gospe od Ružarija, a misno slavlje predvodio je I. Bodrožić. (IKA)

Novo vodstvo HMI

U Zagrebu je 10. listopada održana sjednica članova Hrvatskoga mariološkog instituta (HMI). Nakon što je protumačen novi Pravilnik, za predstojnika HMI-a izabran je biskup V. Košić i za zamjenika I. Karlič, tajnika će imenovati predstojnik. Govorilo se o sudjelovanju HMI-a na međunarodnom mariološko-marijanskom kongresu u Rimu 2012. i o sljedećem nacionalnom mariološkom simpoziju koji HMI kani održati u Sinju.

Na Međunarodnom festivalu

Iz 67 zemalja sa svih kontinenata, na *Međunarodni festival turističkog filma* u Splitu prijavljena su 272 filma, među kojima i "Draga Gospa Ilačka", koji je uvršten u konkurenciju za jednu od nagrada i Veliku nagradu za najbolji film festivala 14. ITF'CRO 2011. (IKA)

Kad duhovnik izgubi dušu -
neka se "leš" što prije makne.
Razgovaraš li sam sa sobom, mozak
je "taknut". Razgovaraš li sa
savješću, mudrost se - vraća.
Smrću savjesti u čovjeku -
umire čovjek.
Mrkva na štapu pred nosom kor-
njače ostaje, dok kornjača - ugiba.
Kao odgovorno biće, ne pitaj ima li
života nakon smrti. Radije: je li
život ovo - što živim?
Utrkujući se s vremenom trku sigur-
no gubiš, ali trčati treba da -
život produljiš.
Miran - nikoga ne uznemiruje!
Gotovo neshvatljivo: nemirni su čak
ljubomorni i na - tuđi mir.
Zavist je čedo ljubomore i roditeljka
mržnje.
Dok i ovaj čovjek ne shvati utopiju
"bratstva" među ljudima, a bez
nečijeg očinstva, političari shvati-
te - nemoćni ste.
Kad djela ne ukazuju na vjeru vjerni-
ka, radi se o - krivu predavljanju.
Jer "o mrtvima ništa nego dobro",
nadgrobni bi govori morali biti -
veoma kratki.
Čovjek sa smrću odlazi, a ako odlazi
- nekamo i dolazi.
Smrt obara zvijezde, ali ih i stvara.
Ljudožderi su iščezli, jedino je to još
ostala smrt.
Dobro je što je jedino smrt nepotku-
pljiva: inače bi odlazili -
samo siromasi.
Velika je utjeha znati da nisi mrtav
ni onda kad te mrtvozornik -
proglasi mrtvim.
Stanko RADIĆ

- Zašto ti šetaš po crkvi dok ostali mirno sjede i slušaju?
- A zašto Vi govorite dok ostali šute?

ETO UČITELJICE

Dok su se djed i unuk igrali u dvorištu. najednom će djed malomu:
- Brzo se sakrij! Eto tvoje učiteljice, da te ne vidi jer nisi bio u školi!
- Sakrij se ti! Ja sam joj javio da ne mogu doći, jer si ti umro!

DVIJE VRSTE KRUHA

Za Dan kruha pita učiteljica:
- Koja je razlika između crnoga i bijeloga kruha?
- Bijeli kruh jedu oni koji su na vlasti, a crni mi koji nismo!

DOGOVOR ZA VJENČANJE

- E, lijepo se spremite, kako biste svome budućem mužu mogli reći: "Evo me, spremna sam, s tobom ću kamo god pođeš!" - pripominje župnik zaručnici prije vjenčanja.
- O, ne, gospodine župniče! Moj Vam je muž listonoša!

Knjižnica U PRAVI TRENUTAK, L. Botića 4., p.p. 51., 31400 Đakovo, tel./faks: 031 811-774, e-mail: zirdum.upf@gmail.com nudi vam svoja izdanja:

V. Albisetti - BITI SRETAN - Psihoterapija

za sve - O pravom značenju sreće za čovjeka i u čemu se ona sastoji - 20 kn.

F. X. Schouppe - ČISTILIŠTE - Tumačeno

životima i legendama svetaca - Odgovori na pitanje o zlu u svijetu, kako i koliko se od njega može sačuvati i kako ga nadvladati - 50 kn.

F. MacNuff, B. L. Shlemon - MOLITVA ZA

OZDRAVLJENJE - Za molitvene skupine i pojedince. Nastoji objasniti kršćansku molitvu u odnosu na ozdravljenje - 20 kn.

G. Harli - GDJE SE LJUBAV RADUJE PRAVA

JE SVEČANOST - Stofinu riječi o ljubavi - Zbir misli svjetskih velikana o ljubavi - 15 kn.

R. Baries, J. M. Humeau - MOLITVE U

BOLESTI - Priručnik za bolesnika. U njoj će naći osvježenje kroz iskrenu molitvu - 10 kn.

Dr. N. W. Walker - SOKOVI OD SVJEŽEG

VOĆA I POVRĆA - Napitci bogati životnom snagom za zdrav život - Objašnjava potrebu sokova i prirodne sirove hrane za vitalnost i zdravlje - 30 kn.

E. Zolli - PRIJE ZORE - Autobiografija glav-

nosta rimskog rabina, koji se dao krstiti i postao članom katoličke Crkve - 90 kn.

G. Hinsberger - JER TI POSTOJIŠ - Zapisi o

životu s mojim bolesnim djetetom - Svjedočanstvo majke koja se posvećuje svom djetetu s posebnim potrebama - 20 kn.

Dr. N. W. Walker - SVAKODNEVNO SVJEŽE

SALATE ODRŽAVAJU VAŠE ZDRAVLJE - Potreba od svježih salata za vitalnost i zdravlje - 30 kn.

A. Grün - POST - Iz mudrosti crkvenih otaca saznanja nužna za uspješan post u obnovi tijela i duše - 10 kn.

M. Augé - MOLITVA - Otajstvo koje treba ponovno otkriti - Osobni i životni odnos s trojednim Bogom preko Krista i Crkve - 15 kn.

B. Schlink - OTAC UTJEHE - Riječi utjehe za svaki dan u godini - Peto hrvatsko izdanje - 15 kn.

I. Zirdum (prir.) - SVETI ANTUN PUSTINJAK - Život i devetnica - 10 kn.

PUT U ŽIVOT - Molitvenik i obrednik - Prikladan za vjernike svih uzrasta, 480 str. - 50 kn.

MALI PUT U ŽIVOT - Obrasci vjere, molitve... - prikladno za mlade i starije - 6 kn.

P. Lubina - MARIJANSKA HRVATSKA - Gospina svetišta među Hrvatima - Monografija s fotografijama u boji. 608 str. - 450 kn.

M. Babić - U MARIJINOJ ŠKOLI - S Marijom kroz liturgiju - Misli za homilije - 40 kn.

R. Šuštrin - VJERNI DJEVICE SLAVNOJ - Velikani duha i uma - 30 kn.

M. Crvenka - SVETOPISAMSKE ŽENE - Jedna po jedna žena opisana - 50 kn.

J. Šetka - HRVATSKA KRŠĆANSKA TERMINOLOGIJA - Kršćanski termini - 150 kn.

P. Lubina - MOJA KRUNICA - Kako moliti kunicu - Kratka povijest i uzorci - 25 kn.

P. Lubina - KRUNICA NAŠIH DANA - Suвременa razmatranja uz molitvu krunice - 40 kn.

P. Lubina - KRUNICA - ŽIVOTNA SUPUTNICA - Uzorci molitve Gospine krunice - 40 kn.

P. Lubina - BOGORODICI DJEVICE - Izabrane marijanske molitve I. tisućljeća - 40 kn.

P. Lubina - MAJCI MILOSRĐA - Izabrane molitve između dvaju raskola - 40 kn.

P. Lubina - POMOĆNICI KRŠĆANA - Izabrane marijanske molitve novijeg doba - 40 kn.

P. Lubina - UZORU NAŠE NADE - Izabrane marijanske molitve našeg doba - 40 kn.

P. Lubina - BLAŽENOM ĆE ME ZVATI - Najpoznatije marijanske molitve - 30 kn.

P. Lubina - STOPAMA NAZARETSKE DJEVICE - Opis svetih mjesta s fotografijama - 50 kn.

M. Kirigin - S MARIJOM KROZ GODINU - Uz marijanske blagdane i krunicu - 30 kn.

A. Bello - MARIJA, ŽENA NAŠIH DANA - 31. razmatranje o Gospi - 30 kn.

V. Glibočić - JEKA JEDNOGA VREMENA - Izbor uvodnih članaka iz "Marije" - 40 kn.

Fra Petar Knežević - GOSPIN PLAČ - 10 kn.

J. Šimunović - MI SADA I OVDJE - Na putu obnove naroda i domovine - 40 kn.

J. J. Šimunović - KAKO ŽIVJETI KRŠĆANSKI? - Razmišljanja o kršćanskom životu - 40 kn.

R. Sprung - ZATVOR BEZ ZIDOVA - Što se sve krije iza Jehovinih svjedoka - 20 kn.

M. Jurišić - CVIJEĆE ZA MARIJU - Razmatranja za mjesec svibanj - 30 kn.

M. Jurišić - S MAJKOM MILOSRDNOM - Svibanjska čitanja - živo, kratko - 25 kn.

Narudžbe: "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 348-184.

Nevenka Sučić, Berlin: Majko Božja, na svemu ti hvala, što si meni u životu dala. Čuvaj i brani mene i moje, uz dar; - **Zahvalna M. M., Zagreb:** Kod pretkirurškog posega i prilikom anestezije došlo je do komplikacija, pa sam molila trodnevnicu sv. Josipu i litanije Majke Božje Brze pomoći. Molitva je uslišana i sve je proteklo u najboljem redu, pa im od srca zahvaljujem, uz dar; - **Goga Marević Krunina, Staševica:**

Nebeskoj Majci zahvaljujem na svemu što mi je izmollila i njezinu zagovoru preporučujem sebe i svoju obitelj, osobito djecu, uz dar; - **Kazimir Barukčić, Frankfurt:** Majci nebeskoj zahvaljujem na ljubavi i zaštiti hrvatskog naroda u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, koje su nam srasle sa srcem, kao i po svijetu. Marijo, Majko, vrati nas u zemlju predaka, nek rastu tamo i naše nove mladice. Molimo molitvu Povratka pod zvona gdje smo u biće svoje urezali tajnu ljubavi. Nikad nisu zaboravili Hrvati da ti postojiš, Marijo, naša ljubljena Mati. Ljubav tvoja u nama blista u božanstvu divnu našega dragog Krista, uz dar; - **Nada Pačić, Stuttgart:** Majčice mila i draga, od srca ti hvala na uslišanim molitvama. I dalje preporučujem sebe i sve svoje najmilije tvojoj majčinskoj zaštiti, uz dar; - **Mirjana Marević Antina, Staševica:** Hvala ti, nebeska Majko, na svim milostima!

Tebi i dalje izručujem pod zaštitu sebe i svoju obitelj, osobito zavravje, uz dar; - **Dragica Mirković, Split:** Nebeska Majko, na svemu ti hvala! Tebi i nadalje preporučujem sve svoje, osobito djecu i unučad, a ne zaboravi ni one koji su se rasprišili po svijetu, uz dar; - **Zora Perkov, Tribunj:** Majko Marijo, hvala ti na tvojoj zaštiti i pomoći! Bđij i dalje nada mnogom i svim mojim milim i dragima, uz dar; - **Andelka Dinarina, Glavice:** Gospe moja, hvala ti na tvojoj ljubavi i dobroti koju si mi dosad pokazivala. Čuvaj i brani mene i sve moje, malu i veliku moju djecu, uz dar; - **Marija Čapin, Lund:** Majko Božja, hvala ti na svemu! Svoje blage oči svrni i sada na mene i sve moje mile i drage te nas sve prati i ubuduće, uz dar; - **Don Petar Eterović, Supetar:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na njezinoj ljubavi i skrbi te pod njezinu okrilje stavljam sebe i sve drage osobe među kojima živim i radim, uz dar; - **Marijana P., Šibenik:** Majko Božja, hvala ti na svemu! Budi uza me i uza sve moje i ubuduće, te nas prati i čuvaj, uz dar; - **Ruža Rogušić, Berlin:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i unaprijed joj pod okrilje stavljam sve svoje, osobito djecu, posebno moju dragu Tonku, uz dar; - **Smiljka r. Parentić i Marko Ravlić, Makarska:** Slaveći 60. obljetnicu kršćanskog braka, 16. listopada 2011., zahvaljujemo Gospi na svim milostima i stavljamo pod njezinu zaštitu sebe i sve svoje, da nas čuva i brani.

MAJKO, I UNAPRIJED IH PRATI!

29. listopada navršilo se 13 godina otkako se preselio s ovoga svijeta Vječnom Ocu **MARIJAN (MARIN) ČONDIĆ-BEGOV** I dalje živi u našim srcima, mislima i molitvama. Počivao u miru Božjem! Na svemu zahvalni do zajedničkog susreta u vjernoći, tvoji najmiliji: *Supruga Nevenka i djeca s obiteljima* (Dar za "Mariju")

2. studenoga prošle su tri godine otkako se Gospodinu zauvijek preselila naša draga **ANA VEKIĆ** Svojim naglim odlaskom sve si nas iznenadila. Dok te se sjećamo o godišnjici tvoga prelaska u vječnost, na svemu ti zahvaljujemo i molimo Gospodina nek ti bude milosrdan i dobronit! *Kćeri Zdenka i Branka s Matijom* (Dar za "Mariju")

4. studenoga navršava se šest godina otkako je ovaj život zamijenio drugim naš dragi suprug i otac **PETAR REPUŠIĆ ČIČAVI** U molitvi s njime svagdano sjedinjeni čekaju zajednički susret u uskrснуću u posljednji dan *supruga Mirjana i djeca* (Dar za "Mariju")

23. studenoga navršava se godina otkako se vratio u Kuću Očevu naš dragi **TOMO BARIŠIĆ** Gospodine, vjerujemo da se tvojim vjernima život mijenja a ne oduzima. O obljetnici prelaska u vječnost, preporučujemo ti svoga muža, oca, brata, djeda i pradjeda, da ga obdariš životom vječnim. *Supruga i djeca s obiteljima* (Dar za "Mariju")

29. studenoga navršilo se sedam godina otkako se Gospodinu zauvijek preselio **ANTE MIKULIĆ GALE** Iako si iznenada krakom nestao između nas, nazočan si i dalje u našim srcima, mislima i molitvama. Udjelji mu, Gospodine, život vječni! *Supruga i djeca s obiteljima* (Dar za "Mariju")

U spomen na moje drage pokojnike, osobito na moju majku, brata i svekra, mjesto cvijeća na njihove grobove, šaljem dar za potrebe lista "Marija", posebno za one koji bi ga željeli primiti a ne mogu plaćati. *Andelka Dinarina, Glavice*

U spomen na naše drage pokojnike, mjesto cvijeća na njihove grobove, šaljem dar za potrebe "Marije". *Obitelj Čelant, Klenovnik*

Darovali su i tako omogućili siromašnijima primati "Mariju", po: - 10 kn: **Magdalena Perković**, Slavonski Brod; **Anastazija Mikulandra**, Osijek; **Barbara Bilopavlović**, Zagreb; **Ivanka Marijanović**, Split; - 20 kn: **Seka Brhanović**, Split; - 30 kn: **Danica Žepina**, Biograd n/m; **Ružica Ivanković**, Rovišće; **Ksenija Vrabc**, Zprešić; **Obitelj Horvat**, Zagreb; **Mirjana Madunić**, Zagreb.

MARIJA SVIMA OBILNO PLATILA!

PRETPLATA ZA "MARIJU" - 70 kn

PRIMATI I ČITATI "MARIJU" ZNAČI:

- **Htjeti produbiti svoju vjeru i ljubav prema Isusu preko majke Marije;**
- **Biti sudionik sv. mise svake prve subote u mjesecu u 19 sati u svetištu Gospe od Zdravlja u Splitu za suradnike, dobročinitelje, širitelje i čitatelje "Marije";**
- **Biti sudionik sv. mise koja se slavi svakoga prvog četvrtka u mjesecu u splitskomu svetištu Gospe od Zdravlja za sve pokojne čitatelje i preminule članove obitelji pretplatnika lista "Marija".**

Božo Kraljević, Malmö: Nebeskoj Majci preporučujem u zgovor sebe i sve svoje najmilije, uz dar; - **Tanja Šore, Split:** Nebeskoj Majci pod okrilje stavljam sebe i sve svoje mile i drage, da nas i dalje čuva i brani, uz dar; - **Ivana Mateljak Dragina, Staševica:** Gospe moja, tebi predajem sebe i sve svoje i na tvoju čast šaljem mali dar; - **Zdenka Kapetanović-Barić, Starigrad-Paklenica:** Dragaj Gospe, pogledaj na me u mojoj bolesti i udijeli mi žudeno zdravlje, da se oporavim i da ti u tvom svetom hramu mogнем zahvaliti, uz dar; - **Nada Soldo, Staševica:** Preporučujem Gospi od Zdravlja sebe i svoje najmilije i na njezinu čast šaljem mali dar; - **Manda Perak, Ladimirevci:** Nebeskoj Majci pod okrilje stavljam sebe i svoju obitelj, da nad nama i dalje bdije i čuva nas od svakoga zla, uz dar; - **Ana Vrčec s čitateljicama iz Zagreba:** Dobra Majko, tebi preporučujem sebe i sve svoje, da nas čuvaš, uz dar; - **Mara Barukčić, Frankfurt:** Preporučujem Gospi svoju obitelj, osobito kćerke s njihovom djecom, za zdravlje duše i tijela, uz dar; - **Ante i Mileva Lončar, Wollongong:** Preporučujemo Majci Božjoj sebe i svoju obitelj kao i sve svoje najmilije, osobito djecu i unučad, za zdravlje i blagoslov, da nas štiti i zagovara, uz dar; - **Danijel Lončar, Zadar:** Preporučujem Gospi od Zdravlja sebe i svoju obitelj, da nas čuva, prati, brani i zagovara te izmoli blagoslov za mene i sve moje, uz dar; - **Ružica Roglić, Beč:** Gospi preporučujem sebe sa svojom obitelji u tuđini, osobito djecu, kao i svoje mile i drage kod kuće, da nad nama bdije, uz dar; - **Ivanka Pančić, Osijek:** Preporučujem zagovoru Majke Marije sebe i svoje najmilije, uz dar; - **Marija Batinić, Zagreb:** Preporučujem nebeskoj Majčici sebe i sve svoje, da nas prati na životnomu putu, uz dar; - **Barbara iz Hvara:** Preporučujem u molitve svoju obitelj, za mlade da ustraju u dobru, starijima puno strpljenja u životnim poteškoćama, uz dar; - **Estera Komadina, Jimboomba:** Preporučujem dragoj Majci Božjoj Bistričkoj sebe i sve svoje, osobito svoju djecu i njihove obitelji kao i svoje zdravlje, uz mali dar.

MAJKO, POSLUŠAJ NAŠE VAPAJE!

MARIJA - vjerski list za Marijine štovatelje

Osnivač i izdavač: Provincijalat Franjevačke provincije presv. Otkupitelja, Split;

Urednik: fra Petar Lubina - Adresa Izdavača, Uredništva i Uprave: Trg Goje Bulata 3, 21000 Split;

tel/faks (021) 348-184 ili tel.: 340-190; e-mail: petar.lubina@st.f-com.hr.

List izlazi svakog mjeseca, osim u kolovozu i rujnu. - Cijena: pojedinačni broj 7 kn; godišnja pretplata 70 kn; za inozemstvo 15 eura ili 18 USD ili odgovarajući iznos u drugoj valuti - običnom poštom. Zračnom poštom:

Amerika i Kanada 25 USD i Australija 35 AUD. Na više od 10 primjeraka, 10 % popusta.

Naš račun: ("Marija" - Split) 2330003-3200726444 poziv na broj 40139576001 Splitska banka, SG Group; devizni račun: SG Splitska banka, 40139576026 EUR; IBAN HR 76 2330 0033 2007 2644 4; SWIFT: SOGE HR 22;

Tisak: "Slobodna Dalmacija print" d.o.o. - Split.

Zdenka Visković (+8. IX. 2011. - Gdinj); - **Vlč. Marko Arabadžić** (+9. IX. 2011. - Lindau-Hohenweiler/Austrija); - **Mons. Josip Klarić**, (+13. IX. 2011. u 79. g. - Zagreb); - **Vjekoslav Tripalo** (+13. IX. 2011. - Zagreb); - **Mate Soldo** (+14. IX. 2011. - Slavonski Brod); - **Katica Knežević** (+15. IX. 2011. - Dubočac); - **Božo Modrić** (+20. IX. 2011. u 78. g. - Split); - **Matija Kundid Bilkova** (+24. IX. 2011. - Sebišina, Runovići); - **Josip Kustić**, sin don Živkov (+24. IX. 2011. u 55. g. - Zagreb); - **Ana Elek** (+25. IX. 2011. - Otok/Sinj); - **Vlč. Tadija Jukić** (+25. IX. 2011. u 48. g. - Marija Bistrica-Žepče); - **Martin Miljenko Selak** (+30. IX. 2011. u 78. g. - Makarska-Rašćane); - **Don Pavao Perleta** (+1. X. 2011. u 69. g. - Split-Vidonje); - **Mila Biočić Vilsonova** (+3. IX. 2011. - Runovići); - **Stjepan Rajko Čovo**, otac fra Damjanov (+3. X. 2011. u 87. g. - Split-Sinj); - **Iva Čapin** (+4. X. 2011. - Podbablje Gornje); - **Ante Bitunjac**, otac don Mirkov (+5. X. 2011. u 81. g. - Ruda); - **Jozo Žižić Glavar** (+5. X. 2011. u 71. g. - Otok/Sinj); - **Ljubomir Markotić** (+6. X. 2011. - Vrgorac); - **Ivan Lubina Gulaš** (+6. X. 2011. - Runovići); - **Marija Pupiće Marijan**, sestra čč. ss. Karmen i Davorke (+8. X. 2011. u 47. g. - Turjaci); - **Ljubo Stipišić Delmata** (+9. X. 2011. u 74. g. - Split); - **Ivan Kundid Granić** (+9. X. 2011. - New York-Sebišina, Runovići); - **Danica Primorac** ž. Ćirilova (+11. X. 2011. u 72. g. - Sinj); - **Br. Antun Đakovac**, DI (+12. X. 2011. u 86. g. - Zagreb-Osijek); - **Ivan Ljubičić Lala** (+12. X. 2011. - Runovići); - **Č. s. Branka Planinić**, SMSV (+13. X. 2011. u 75. g. - Dubrovnik); - **Vlč. Josip Plavšić** (+13. X. 2011. u 70. g. - Đakovo-Gundinci); - **Anka Patrlj** ud. Mirka (+14. X. 2011. u 68. g. - Podbablje Gornje); - **Anka Banić** (+14. X. 2011. u 83. g. - Otok/Sinj); - **Ivan Jukić**, otac fra Josipov (+14. X. 2011. - Zlopolje); - **Ljubomir Lešina Grujić**, dugogodišnji remeta (+17. X. 2011. - Runovići); - **Marica Cvitanović r. Jurišić** (+16. X. 2011. u 90. g. - Baška Voda); - **Manda Mijić**, majka fra Brankova (+17. X. 2011. u 93. g. - Prugovo).

OBDARI IH, GOSPODINE, ŽIVOTOM VJEČNIM!

S A D R Ž A J

Za novi, bolji svijet (Urednik)	321
Put u Kraljevstvo Božje dostupan je ljudima (Benedikt XVI.)	324
Marija njegovateljica (I. Bodrožić)	326
"Emancipacija" štovanja svetaca (S. Jerčić)	328
Kraljice obitelji (M. Majetić)	330
I mi u politici (P. Marin)	331
Pashazije Radbert o Gospi (dar-ko)	332
Ruka traži svjetlost (D. Marković)	334
Vrata smrti (A. B. Periša)	336
Suradnja u očuvanju zdravlja (D. De Micheli Vitturi)	338
Što je Gospa Hodočasnica i odakle? (P. Lubina)	340
Gospa joj briše suze (N. Andrić Novinc)	342
Baba File (R. T)	344
Kraj i početak (K. Stipanović)	346
Grobovi bijeli (M. Herceg)	348
Oni su stvarali povijest (Kajo)	350
Za ublaženje muka u čistilištu (S. Marija)	352
Čudo u srcu (A. Vrček)	353

OVAJ BROJ "MARIJE" POTPISAN JE ZA TISAK 18. LISTOPADA 2011.

TRŠKI VRH

Majka Božja Jeruzalemska

Na brežuljku ponad Krapine diže se barokno svetište *Majke Božje Jeruzalemske*, poznato prošteniče Hrvatskog zagorja. Ograđeno je g. 1773. natkrivenim arkadama u kojima je g. 1898. Lovro Širnik u preko 60 slika oslikao glavne događaje iz njegove povijesti. Uz padinu do njega poredane su postaje križnog puta, u kojega je kapelicama slike naslikao g. 2002. akad. slikar Eugen Kokot. Franjevački brat Joakim (Stjepan) Matejić Balagović (+1704.), donio je g. 1669. iz Jeruzalema bratu Nikoli drveni kipić Gospe s Djetetom. On ga je držao u kući, koja je nenadno izgorjela, a sačuvao se jedino Gospin kip. Stavio ga je zatim u udubinu stabla pred kućom, pa ga je neki Taborčanin ukrado, ali ga je nakon dvije godine Nikola vratio na Trški Vrh, gdje je za nj sagrađena i kapela.

Kad je g. 1743. harala životinjska kuga, župnik Stjepan Fuček (+1747.) organizirao je 16. studenoga 1743. zavjetnu procesiju do Gospina kipa i Gospina pomoć nije izostala. U znak zahvalnosti, mještani Gospi u čast sagrađe crkvu. U nedjelju po blagdanu sv. Margarete g. 1750. blagoslovljen je za nju kamen temeljac, a za dvije godine završen oltarni prostor. Župnik Nikola Gorup 13. kolovoza 1752. u procesiji je iz župne crkve donio Gospin kip do novog svetišta,

blagoslovio ga, kip stavio na oltar i slavio prvu misu. Po završetku, crkvu je posvetio 9. kolovoza 1761. biskup Stjepan Putz (+1771.), upravo prije 250 godina.

Trškovrško svetište biser je barokne umjetnosti. Na pročelju mu je toranj, a tlocrt crkve u obliku je križa (11,50 x 17 m). Oslikao ga je iluzionističkim kompozicijama g. 1772. Anton Lerchinger (+1787.). Svod je svetišta urešen biblijskim prizorima, posebno iz Gospina života. Na svodu lađe ističe se slika Uznesenja Marijina, a na prostoru pred apsidom lik Gospe Karmelske. S jedne od slika preuzeta je misao vodilja za Gospine kongrese u Zagrebu i Mariji Bistrici g. 1971.: *Početak boljega svijeta*. To je natpis ispod stropne freske Noine lađe, pralika Marijina, ponad pjevališta.

Majka Božja Jeruzalemska s Djetetom u naručju privlači brojne hodočasnike. Njezin je kipić u apsidi, ponad svetohraništa na velikom drvenom oltaru, radu Filipa Jakova Strauba iz 1759. godine. Drveni plašt natkriljuje zlatni ormarić u kojemu je 11 cm visok kipić. Srebrom ga je g. 1756. dao uokviriti J. Jagušić, što je učinio gradački kipar F. J. Straub. Gospi dođu brojni osobito iz Hrvatskog zagorja i varaždinskog kraja, ali i iz Slovenije, čak iz Austrije. Najviše ih je za prošćenje Božjeg lica i u nedjelju po blagdanu Male Gospe. Od g. 1968. okupljaju se prve lipanjske nedjelje vozači. Ostala su prošćenja za Bijelu nedjelju, Duhove, Pohodenje Marijino, Škapularsko, Bartolovsko i u nedjelju po blagdanu Male Gospe. Zahvalnica je zadnje listopadske nedjelje.

NASLOVNA SLIKA: Prikazanje Marijino u Hramu (Giotto di Bondone)

SLIKA NA OMOTU: Svetište Majke Božje Jeruzalemske na Trškom Vrhju kraj Krapine

